

**Abonamentul:**  
 Pentru monarhie:  
 Pe an 12 cor., 1/2 an  
 6 cor., 1/4 an 3 cor.  
 Pentru străinătate:  
 Pe 1 an 18 fr., 1/2  
 an 9 fr., 1/4 an  
 4 fr. 50 cm.  
 Foia apare în fie care  
 Sămbătă.

# Unitatea

**Inserțiuni:**  
 Un șir armoni:  
 odată 14 fil., a două  
 oară 12 fil., a treia  
 oară 10 fil.  
 Tot ce privește foia,  
 să se adreseze la: Re-  
 dacțiunea și admini-  
 stratiunea „Unitatei”  
 în  
 Blaj.

Foai bisericească-politică.

Anul XVI

Blaj, 6 Ianuarie 1906

Numărul 1.

## Invitare de abonament.

Rugăm pe On. abonenți, cari sunt încă în restanță cu abonamentul de pe anii trecuți, — să binevoiască a ni-l trimite fără amânare, pentru ca foia să-și poată plăti datoriile sale.

Totodată rugăm pe toți, se binevoiască a-și renoua abonamentele pe anul 1906. cu prețurile de

**12 Cor. pe anul întreg,**

**6 „ pe o jumătate de an,**

**3 „ pe un pătrar de an.**

ADMINISTRAȚIUNEA.

## PACE.

Sărbătoarea nașterii Împăratului păcii a sosit. Sunt aproape două mii de ani, de când a întins El ramura de oliv omenimei, de când învățaceii Lui au propovedit pacea și iubirea printre oameni și totuși unde este pacea? Istoria omenimei este brăzdată de războaie, popoare întregi să trec prin ascuțișul săbii, ca să facă loc altora; ura, întriga egoismul iau locul păcii și iubirei propagată de Mântuitorul.

Și unde este pacea azi în veacul luminei? Popoarele sunt înarmate până în dinți de frica unuia de celalalt, războaiele să țin lanț, nemulțumirea crește, clase de oameni luptă cu toată patima una cu cealaltă, pacea Domnului și dragostea de oameni să pare că a dispărut din societate.

Dar să nu trecem granițele țării noastre, ca să constatăm toate acestea. Țara întreagă, fierbe și este nemulțumită. Oligarhia nu este mulțumită cu privilegiile și poziția ce o are acum, și-i trebuie întreagă puterea de stat, muncitorii, bat la porțile parlamentului și cer intrare și drepturi, proletarii visează de împărțirea averilor, țărani mârniți până în suflet pleacă în străinătate din țara, unde s'au născut, care le cere numai, dar

în schimb nu le dă o bucată de pâine.

După anii furtunoși din 48 țara a dorit pacea, pentru a se desvolta în toate direcțiile. Anul 67 a aruncat vâl preste cele trecute și pentru a împăca și naționalitățile s'a creat o lege specială, pe care însă nu a observat-o nime până în zilele noastre. Încă la croirea acestei legi s'a ivit demonul, ideia de stat unitar național magiar și toată activitatea parlamentului s'a concentrat de a întrupa utopia aceasta. Toată puterea de stat s'a pus în slujba unității naționale și toate ilegalitățile guvernelor s'au justificat prin aceea, că au purces dintr'un punct de vedere mai înalt de stat. Interpretarea legilor s'a făcut tot după așa zisele interese de stat. Astfel a rămas țara cu interesele mai nalte în toate înapoi. În privința economică e de compătimit. Clasa mijlocie e nimicită, țăranul e ilot. Segregările pășunilor au pus ce e drept pe câțiva boeri în picioare, dar a adus la sapă de lemn comune întregi. Tot astfel legea de segregarea pădurilor. Comasările au îndatorat oamenii până în grumazi. Executorii nu răsbeau cu licitațiile, că legislațiunea nu s'a îngrijit de a asigura oamenilor un minim inalienabil și scutit chiar și de dare.

Parecă statul acuma a lucrat tot în contra cetățenilor săi. Moșiile statului, în loc să fie date comunelor în arândă, au fost colonizate cu iloți, aduși din toate unghiurile țării, iarăși numai din interese de stat. Și când emigrările au lăsat ținuturi întregi fără brațe muncitoare, s'au pus la cale toate mijloacele de ai opri aici, unde nu aveau, ce băga în gură. Anii de pace din 67 încoace i-au folosit guvernele pentru consolidarea elementului magiar și în munca aceasta n'au ales mijloacele. Timpul însă vindecă toate. Proletarii s'au înmulțit în număr îngrozitor și tocmai printre magiari. Socialismul a prins rădăcini și s'a organizat și astăzi reprezintă o

putere respectabilă. Pentru acesta principiile vechi de stat național nu există, după cum nu există privilegiile și guvernul nou a trebuit să promită reforme capitale.

Suntem în fața unei schimbări radicale. Păcatele trecutului le expiază prezentul. Două lumi să bat în capete. Pe de parte oligarhia, care ar voi să nu lase puterea din mână și față de proletariat să pășească cu puterea de stat, pe de altă parte mulțimea, ce bate flămândă la porțile dietei și cere intrare. Nu e vorbă numai de o luptă, ce o poartă magiarii cu Viena pentru așa zisele pretensiuni naționale, ci de aceea, ce o poartă în contra pretensiunilor mulțimei. Căci a zis Tisza István în discursul său din Oradea mare, dieta e gata a da votul universal cetățenilor, dar numai atunci, când va fi asigurat statul național. Din 67 până acum nu au făcut nici un progres în privința aceasta, atunci că timp are să mai aștepte țara, până la realizarea lui?

Țara noastră a avut parte de pace aproape 40 de ani, dar n'a folosit timpul acesta de loc spre binele cetățenilor ei. Pe naționalități majoritatea poporațiunii din țara le-a adus la tăcere, a desconsiderat mulțimea fără căpătâi ce-i creștea pe cap, banii țării i-a băgat în școli de stat și în oficii de stat, de loc nu s'a gândit la ridicarea economică a țării. Și după re bene gesta a ajuns la criză.

Și cui am mai spune noi românii gravaminele noastre. Doar încă nici nu s'au isprăvit »*revoluțiile valahe*« din țară cu sutele de tunuri și vagoanele de puști, ce le-am fi primit din România. Înaintea guvernelor și guvernorilor nostri tot suspecti și susționați am fost. Sunt încă în viață memorie isprăvile cabinetului de naționalități ale celebrului Bánffy cu iscodirea de revoluții valahe.

Ce e drept, nu am avut pace nici când am voit să ne întocmim trebile noastre, dar în fața tuturor vexărilor și persecuțiilor, am stat cu

bărbăție. Vitalitatea și credința noastră au fost, ce ne-a mântuit, și acestea ne vor fi scut tare și pe viitor. Împăratul tuturor cel ce vede în inimile tuturor, ne va trimite și nouă pacea, de care avem lipsă.

## Biserica răsăritului și Predica.

În vreme ce cu mare foc să frământă în „Unirea” tema: „Ce ne trebuie? misiuni ori preoți?” Dr. Laurean Luca face bine aducând pe tapet o temă din cele mai frumoase și plină de interes, care ar merita să fie tractată în carte întregă: „Biserica răsăritului și Predica”. — La noi — dacă nu mă înșel — afară de câți-va articoli resfrizați prin foi bisericești, nime nu s'a ocupat să desvolte această temă mai pe larg. Poate n'au crezut-o actuală.

Astăzi, când la biserica noastră pare că mai bine să potrivește ceea ce Dumnezeu a grăit prin Osie profetul: „Că nu este cunoștința lui Dumnezeu pe pământ. Blăstăm și minciună și ucidere și furt și preacurvie s'a vărsat pe pământ și sânziuri cu sânziuri să mestecă”, astăzi mai dinadins trebuie scărmanată tema, care e menită să arunce lumină asupra negurei, celei ce în trecutul apropiat a copleșit scaurul profetic al preoților scărind atât de dureros și nimbul și frumuseța, de care biserica răsăritului s'a bucurat prin veacuri.

Că la noi predica e cu totul negleasă, nu ne trebuie dovezi. Și dacă cauți după cauze, toți îți stau cu răspunsuri după captul lor, unele chiar multămitoare. Greșesc toți aceia, cari amestecă dotațiunea slabă în lucru, când e vorba să-și implinească datoria, ce Hristos le-a impus-o prin exemplu încă, și ca prunc de 12 ani. Pe atari preoți nu-i ascultăm. Ba chiar îi invinuiim, că nu „prin ușă au intrat în staul”. Și i-a silit oare cineva?!

Ei, dacă ar fi să ascultăm de aceștia, trebuie-ar să închidem seminarele și să deschidem școală anume de cant și de tipic, ori să intre în cler toți crâncii și diecii dela sate! E cu totul greșită părerea, că preotul dacă slujește la altar, botează, cuminecă și face alte cele prescise în Euchologii să poate amuți conștiința.

„Mergând învățați toate popoarele!” — „Voi sunteți lumina lumii”; acestea să-i zacă fie-cărui preot la inimă, căci menirea lui e sublimă: „Buzele preotului vor păzi știința, că el ângerul Domnului este”.

A nu predica de cât de 2—3 ori în an e păcat mare: „Adevăr grăiesc ție, de nu te vei îngriji de mântuirea oilor mele, sângele lor strigă cătră mine de pe pământ și sângele lor din mâinile tale îl cer”.

A predica în toată Dumineca și sârbătorile, la noi e imposibilitate. La noi deci nu poate afla aplicare decisul Conciliului Tridentin, ca la latini și aceasta pentru lungimea prea mare a serviciului divin la noi.

Până când haina de lut îmbracă sufletul, omul tot om este și de atare trebuie privit. Ce s'a fi putut la începutul bisericei, astăzi la noi mai cu greu, căci spiritul timpului are înfruntare și asupra vieții religioase

a omului. La început doctrina lui Hristos având farmecul nouității, a atras lumea; societatea omenească stricată avea tocmai să treacă prin focul curățirii, de aceea pășirea îndrăzneată a Profetului din Nazaret plină de grație a izbit mai cu tărie păcatul învăpăind în cei docili iubirea fără margini. Iubirea plină de altruism a făcut din călugări adevărați ângeri și din creștini Apostoli. De aci să esplice vitejia martirilor, multămirea lor în prigoniri cu catacombe. Astăzi dacă uniții au biserica mai pompoasă, vin mai mulți la mântuire, dacă nu, și cei puțini băstinași strâmbă din nas, ori chiar deficiază. Părinții sfinți din orient sub vraja dragostei lui Hristos în cântările ritului nostru au vărsat credința, inima lor toată. Subscriu asertiunea D-lui Dr. Laurean Luca: că toată doctrina creștină să vestește credincioșilor în cântările bis ricești — dar în același timp nu pot susține că aceste și azi ar avea tot înfruntarea instructivă dela început și că în consecință unii preoți de ai noștri s'ar putea simți dispensați a predica mai des. Pentru-că e de obște cunoscut cât de puțin e atent creștinul nostru la înțelesul versurilor de tropar, condac ș. a. ce tremură pe buzele cântăreților. Am pățit-o, ca seminarist, pe când admiram cu prietini mai tare vocea cantoralui, care cântase la liturgia Marelui Vasile: „Pe arătătorul . . .” îi surprind cu întrebarea: — Unde s'a născut Marele Vasile? Și zăpăciți nu reflectară la textul cântării: „Cel din Cesarea cea din Capadocia”. Așa se întâmplă la noi peste tot; publicul admiră melodia, iar cu textul nu-și bate capul.

Evangeliele? Da, aceste sunt exortății din cele mai frumoase. Totuși fără mică exegesă adese-ori nu folosesc. Dovadă Omiliile cele multe a S. Ioan Chrisostom, Vasile cel Mare etc. Și din aceste, multe ar trebui scurtate, ca să mai poată folosi la noi. Dela acești doi întemeiători ai liturgiei noastre învățăm felul cel mai potrivit de predica la noi: omilia. Aceasta după natura sa, care nu ține cont de unitate în tractare, poate îmbrățișa deodată 2—3 adevăruri, adică în 15 până în 20 minute pe evangelia zilei, clădind pentru poporul nostru, faci mai mult, ca cel ce macină o vară întregă la un singur adevăr, desvoltându-l pe larg, ținând cont de toate regulile oratorice.

Acesta e profitul bisericeii noastre în misiunea de a învăța, că poate înădi și sprijini adevărurile credinței pe textul evangeliilor cetite mai înainte în limba poporului. Acest f. vor îndreptățește în cât-va păstrarea și pe mai de parte a ceremoniilor noastre bisericești în toată frumuseța lor dela început, iar nici de cum nu dă cuvânt preoților să fie neglijenți întru a învăța poporul.

Paciința poporului nu trebuie pusă la așa probă grea ca o înainte de amiază întregă să stea statuă în biserică, căci e știut că el adese-ori participă și la mâncat. Frânt trupește de peste săptămână, și cu creerii înțeleniți, poporul dela sate are lipsă de „lapte”: vorbe puține, ușoare, măduoase și cu simțire spusă la priceperea lui.

În ale religiunii, nu exagerez, când susțin, că și din inteligența laică, mare parte e de-opotrivă ignorantă ca și poporul, deci omiliile ușoare, și pentruca sunt cele mai binevenite. Mai greu stă lucrul cu semi-doctii pretențioși, cari ca tot atâta Anticriști

ponegresc biserica, infectează societatea, făcând din religiune un simplu sport.

De aceștia fost-au cu duiumul și pe vremea lui Hristos și fi-vor poate totdeauna. În contra acestora s'a îndreptat Hristos mai cu vehemență: „Vai vouă fariseilor!” „Pui de năpârca! Cum veți scăpa?” — În contra acestor farisei, au să lupte mai cu tărie și preoții noștri. Lupta cea mai înverșunată! Aci vorbe goale, improvizații încalcite, nu pot ajunge, decât spre rușinea bisericeii. Aci știința cea mai mare, filosofia cea mai sănătoasă singură poate folosi. Cu probe puternice și acomodate spiritului timpului trebuie pășit în fața celor obraznici și semi-doctii făcută să roșască în fața argumetelor adevărate. Și ca lupta să reușască, trebuie lucrat din greu, va trebui, ca preotul să studieze încontinuu. „Înțelepciunea tuturor celor de demult o va cerca înțeleptul și în profeti să va îndeletnicească”.

Vei ceti așa dară scriptura; din cărți bune, de pe câmpul estins al gândirii sănătoasă vei cuege roua plină de viață a înțelepciunii. Învățătorul bun, după inima lui Hristos „graiurile bărbaților vestiți le va păzi și va străbate zilele cele incurcate”.

Și cum via comună este, așa și lucrătorii viei vor conlucra întru a aduce roadă bună. Să vor întări unii pe alții prin sfaturi și exemple, vor redacta foi pentru a avea o literatură bisericească mai bogată.

În mijlocul anarhiei păcătoase, ce bântue din greu biserica răsăriteană de azi, înființarea unui organ bisericesc cu program de a cerne bine chestiile, cari zilnic ne preocupă — a fost o dorință arzândă a întreg clerului nostru. Sperăm că „Păstoriul Sufletesc” dela Șimleu, anunțat deja, va veni cât de curând, să ne toarne curaj în vine și să ne înfrățască pe toți, ca bună luptă să purtăm. Acolo prin câte-o predică de probă să va ajuta mult celor mai lipsiți de isvoare, și să vor da inviațiuni, cum să se pregătească fiște care în misiunea de a vesti cuvântul lui Hristos. În această foaie să va discuta apoi și chestia cea mai arzândă și atât de desprețuită la noi catehizarea în școală. Să vor da exemple de metod; să va arăta, cum Epistola enciclică a Sfinției Sale Papa Piu X. despre propunerea învățaturii creștine, mai ales la școală să poate referi. — Copiii bine instruiți în școală vor avea înfrurare sfântă asupra celor, cari din neștiință au devenit imorali în jurul lor, iar când au ajuns să formeze înșiși glasul vremii, visul preotului s'a realizat.

Una ne lipsește și nouă, ca și latinilor: spirit cu adevărat preoțesc.

Și ceea ce apoi strică mai mult e lipsa de vocațiune.

Oh dacă toți preoții ar avea chemare, mult mai bine am sta cu toate. Preoții rei, n'ar mai fi spini în ochii lumii. Cuvântul preoțesc ar fi lege, și nime nu i-ar învinui cu scriptura: „după faptele lor (a preoților) să nu faceți, că ei zic și nu fac; că leagă și pun pe umerii oamenilor sarcini grele și cu neputință a le purta, iară ei nici cu degetul nu vor să le clătească”.

Atunci cei buni cu spor ar clădi la turnul mântuirii, ceea ce cu gura vestesc, cu faptele și arată.

Atunci să va deschide capul lumii, să priceapă, că religiunea nu e sport, ci adevăr etern. Nu e jucărie pentru voia liberă, ci e

un fel de *dare*, care obligă. Dacă nu dai Cesarului, ce este a Cesarului, te înhață. Dacă nu dai lui Dumnezeu, ce este a lui Dumnezeu, ai gătat cu bunătatea lui, vei sluji dreptății lui, și va fi groaznică plățirea atunci: Mai bine nu te-ai fi născut!

Și îndeințați de principii mai înalte pe lângă cei ce slujesc lui Dumnezeu din plăcere, vedea-vom lumea întreagă dornică de a-i servi lui Dumnezeu încă pe pământ, din datorie.

Emil V. Degan.



**Dela comitat.** Publicăm raportul despre congregația comitatului nostru, de care am pomenit în nr. trecut. Punctul mai important a fost interpelația adresată vicecomitei din partea distinsului avocat din Blaj Dr. Iuliu Maniu, în chestia revoluțiunii românilor și a opririi adunărilor populare față de interpelația aceasta:

I. Are Dl vicecomite cunoștință despre svonorile tendențios lățite ale unei preținse rescoale a Românilor din acest comitat și despre faima măcelurilor ce afirmativ acestia ar pregăti?

Dacă da, ce măsuri a luat Dl vicecomite pentru a erua izvorul acestor faime și ce demersuri a îndeplinit sau voește a îndeplini în viitor pentru liniștirea celor intimidați și pentru informarea corectă a cercurilor competente asupra acestor neîntemeiate și temerare scorniri, anume inventate, cu scopul de a stârni neîncredere și ură față de Români și de a câștiga pretext pentru confiscarea drepturilor cetățenești și de altfel foarte restrinse?

II. Are Dl vice-comite cunoștință despre faptul, că auctoritățile administrative inferioare împedecă eserciarea liberă a dreptului de intrunire punând neînvinse pedeci manifestării strict legale a voinții poporului Român?

Dacă da, ce măsuri intenționează a lua pentru delăturarea acestui abuz al puterii publice și aplicat este a dispune, ca drepturile cetățenești să se respecte din partea auctorităților administrative?

La această interpelare vice-comitele a răspuns imediat declarând, că și Dsa are știre despre svonorile anunțate, cărora încă delat început nu le-a dat crezământ. Și-a câștigat informațiunile necesare și pe baza acestora poate constata, că știrile alarmante a rescoalei Românilor sunt lipsite de ori ce temei și sunt simple scornituri a căror izvor și tendență nici el nu o cunoaște. Poporul român a observat chiar și cu prilejul ultimelor adunări populare o ținută exemplar serioasă și demnă și nici decât nu a dat motiv prin purtarea sa la astfel de faime. — În acest senz a și informat deja cercurile competente și în urma acesteia nici nu s'a luat măsuri excepționale în acest comitat.

Ce privește întrebarea referitoare la adunările populare protestează în contra învinuirii, că auctoritățile inferioare ar împedeca exerciarea dreptului de intrunire. Nici dânsul nici subalternii sei nu au vătămat drepturile cetățenești și nu o vor face aceasta nici în viitor, decât vor trebui să observe ordinațiunile ministrului de interne nu de mult publicate.

Dl Dr. Iuliu Maniu și în urma dânsului întreagă congregația a luat la cunoștință fără nici o observare răspunsul Dlui vice-comite.

### Cătră frații din clerul tânăr.

Mult s'a scris în timpul din urmă, despre ceea ce ne trebuie. Unii au zis, că misiuni populare, alți că preoți buni. Și cei din urmă au socotit bine lucrul, căci înzădar ai mașini de lucru, dacă nu te pricepi și nu vrei să lucrezi. Și apoi misiunile populare sunt instrumente de lucru în mâna oamenilor dibaci și sârguincioși. — Așa încât ori cine vede, că mai întâiu e lipsă de preoți buni, și mergând mai aproape de lucru, mai întâi e lipsă de clerici buni, căci din cleric rău nu vezi preot bun, pe când — durere — din cleric bun mai ușor vezi preot rău.

Avem deci lipsă de clerici buni, cari să ducă o viață conștientă, creștină. Căci viața superficială creștină nu e bună de nimic. Ea e numai o specie mai puțin cunoscută a farizeismului, e drept că izvorită din neștiință, dar mai târziu e folosită ca mijloc față de cei mai mari, la urmă degenerază, și distruge tot ce e bun.

Deci o viață creștină conștientă, solidă e de lipsă. Viața aceasta e apoi cel mai practic mod de traiu în lumea aceasta, după cum se exprimă despre biserica catolică profesorul așa de mult luat înainte, Houston Stewart Chamberlain în opul său: „Die Grundlagen des XIX. Jahrhunderts“ Tom. I. p. XCVI. cu toate că e un dușman fanatic al bisericii catolice. Aceasta o recunoaște și profesorul Iorga, pentru care ne însuflețim azi toți Românii de bine, și dela care învățăm ideile celea mai sănătoase. În cartea sa despre Ștefan cel Mare la pagina 17 scrie, că dacă Românii s'ar fi făcut și catolici sub Ștefan „așa ager cum este poporul nostru, am sta astăzi în rândurile din-tăiu ale popoarelor de cultură.“

Conștiința aceasta, că învățătura bisericii catolice e modul cel mai practic de traiu, trebuie adânc săpată în inimile noastre. Dar pricepeți-mă bine, *conștiința*. Voi singuri să vă câștigați convingerea aceasta. Voi aveți să căutați după aceasta în istoria bisericii. Nu e știință cu multă învățatură ca istoria bisericii. Studiați-o aceasta, și apoi luați istoria creștinii or, cari s'au rupt de biserica catolică, și căutați la ei instituțiunile salutare și influențele binefăcătoare, cari le aflați în biserica catolică acolo, unde oamenii trăiesc după principiile ei. Uitați-vă la bietul patriarh din Constantinopol, care e păpușa Sultanului și a sinodului, azi e patriarh, mâne poate fi depus, cum s'a întâmplat cu foarte mulți înaintași de ai lui. Dară de aceea a trăbuit să se facă om Hristos, ca „capii bisericilor particulari“, cum zic neuniții, să facă voia păgânilor și a oamenilor, după placul acestora? Cercați în Constantinopol după patriarhi învățați, energici și sfinți ca Hrisostom, și dela schismă nu mai găsiți nici unul. Cercați minunatele orduri călugărești din Orient, cari lucesc ca adevărați luceaferi în istoria bisericii, și dela schismă nu mai găsești numai „călugări greci“, cari n'au produs nimic. Cercați viața spirituală dinainte de schismă, și apoi cea dela călugării de azi din Atos, România ori Rusia, și te cuprinde rușinea. Cercați

după literatura bisericească, instituțiunile salutare, de după schismă, în zădar, nu le veți afla.

Și faceți o preumblare și la Ruși, că- rora li-se fac azi atâtea complimente din partea Grecilor, și căutați și la ei, ca și la Greci. Veți găsi numai o biserică robită de stat, ai cărei arhieriei sunt slujile cele mai plecate, în ori ce privință, ale statului. Nici chiar ei nu sunt îndestulți cu stările acestea, de aceea și-a exprimat în numărul de Paști din anul acesta „Novoje Vremja“, dorința, ca „Patriarhul Romei“ să fie și al Rușilor.

Mergeți apoi la frații din România, unde, după cum ne spun ei înșiși (vezi Românul literar 6 Nov. v.) „credință nu există, dar totuși există un ciudat fanaticism, care nu se explică. Aproape nimeni nu crede, și totuși când cineva își permite a crede dupăcum îi spune sufletul său primește din partea necredincioșilor cele mai nedrepte lovituri.“

Nu e vorba, că și la ei se află, dar numai ici-colo, și nu în cantitate așa mare, lucruri, față de cari tot respectu-l!

Socotiți tot ce ați găsit, și cumpăniți bine, căci un om cu cultură mai înaltă nu se lasă să-i impună cineva părerea, ci el însuși studiază, și-și face convingerea. Asă-mănați istoria bisericii catolice cu a celei neunite, și ajungând la a noastră, nu vă mirați de loc, că la noi nu aflați atâtea instituțiuni salutare, 200 de ani, între nește lupte așa de crâncene, cum a avut și are să se lupte biserica noastră, au adus destule roade, ne-o spune aceasta Iorga și Obedenar. La noi mai sunt încă multe cotoare, în cari te împedeci, și până ce nu e cale liberă, de acestea, nu poți înainta așa bine.

Tocmai de aceea avem lipsă de adevărați slujitori ai bisericii, cari să fie nește creștini și nește preoți conști de chemarea lor, cari tot ce fac, să facă din convingere și omeneste, încât ori când să fie în stare a răs unde despre toate faptele sale. Aceasta însă numai așa o putem ajunge, dacă voi frații mei vă veți sili, să vă croiți o viață creștină conștie.

Avându-o aceasta veți vedea ce practică e învățătura bisericii despre rugăciuni, și sacrame, și de ce e de lipsă morala, și ce însămnătate are Papa și episcopii în biserică. Veți ști, că lumea are lipsă de slujba voastră, căci de n-ar fi biserica cu slujitorii ei credincioși, stările cele mai triste, ar stăpâni toată lumea. — Ajungând la punerea mânilor, veți simți bucuria cea mai mare, și căpătând darul preoției, îl veți ști folosi după lipsă și vrednicie. Voi nu veți sluji numai ca mercenarii, ci ca adevărați apostoli ai lui Hristos, apropiindu-vă de altariul Domnului și luând în mâni orologeriul, de câte ori e numai cu puțință. Voi nu veți înțeleg generațiunea, ce va peri pe când înfloriți voi, carea face slujbele rar de tot, și ca în galop. Bisericile voastre vor fi lăcașuri vrednice de Împăratul mării, care va fi în chivoatele aurite. Ele vor fi curate și împodobite, și voi vă veți purta în ele cu mult mai cu pietate, decât când sunteți primiți de Arhieriei voștrii.

Și atunci tu biet popor român, cercat de atâtea năcazuri, vei râsufla mai ușor, căci având păstori adevărați, ei se vor îngriji și de slărea ta materială. Pe păstori

tăi fi va dura de tine ca de copiii săi, și un viitor mai senin se va încresta în istoria ta.

Și noi, pe vremea aceea cei mai bătrâni, ne vom sili să învățăm dela voi frați mai tineri, și cu o bucurie adevărat creștinească vom prăznuir renașterea bisericii noastre, cântând: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace.“ — Și voi, pe vremea aceea bărbați în vrâstă, veți lucra conduși și mai departe de sfintele voastre ideale, și noi bătrânii vă lăsăm ca testament convingerea voastră, și dându-vă tot ce putem, ne ducem zicând ca bătrânul Simeon: „Acum slobozește Doamne pe șerbii tăi în pace.“

Fraților! Voi sunteți încă în Seminar sub calda ocrotire a mai marilor voștri, cari vă dau povețe, însuflețiri și mângăieri. Însămnați-vi-le acestea toate bine, însuflețiți-vă cât numai să poate pentru cauza sfântă, ai cărei ispravnici veți fi și voi azi mâine, când va trebui să părăsiți Seminariul acest sfânt locaș de pace, și veți trebui să ieșiți în lumea rece, care nare pentru voi nici măcar un drum de iubire. Întăriți-vă în credința, ce se nutrește prin fapte, căci veți avea să luptați în contra necredinței, care o veți întimpina la mulți, chiar și acolo, unde nu v'ați așteptat. Fiți oameni de caracter și nu trestie bătută de vânt, căci veți avea să luptați în contra minciunii și a mișeliei, cari stăpânesc azi lumea.

Dacă vă veți pregăti astfel, avem tot ce ne trebuie, și atunci Crăciunul va fi adevărată zi de bucurie pentru toți, atât pentru preoți, cât și pentru popor.

Să dea Dumnezeu!

Viena, la 27 Decembrie n. 1905.

Ioan Bălan.

## Noutăți.

Sărbători fericite dorim tuturor cititorilor și colaboratorilor scii noastre!

**Din Arhidieceză** Cu ziua de 15 faur n. se escrie concurs pentru completarea parohiei Abrud, din tractul Roșia-montană. Emolumente: salar dela erariu 420 cor. locuință în stare bună, folosința cimiteriului, 10 jugh pădure și 6 jugh. pășune. Dela opidul Abrud 84 cor. apoi stolele îndatinat. Toate venitele parohiale sunt socotite în 1079 cor. 50 fil. în care sumă e cuprins și subsidiul personal de 540 cor. primit de antecesor. Tot până la acel termen e de

ocupat și postul de învățător în Galda-de-jos, tractul Alba-Iuliei.

**Știri personale.** Emil Caba, fiul preotului Petru Caba din Cheud (Sălagiu), — fiindu-și în Septembrie trecut anul de voluntariat și activându-se, a depus în Viena esamenul de oficer cu escimiu, în urma căruia acuma a fost numit prin Maiestatea Sade sublocotenent la românescul regiment de infanterie Nr. 51, tot în Viena.

**„Viața literară“.** La 1 Ianuarie 1906 va apare „Viața literară“, revistă săptămânală, literară și artistică, pusă sub direcția d-lor Gh. Coșbuc și Ion Gorun (Al. Hodoș) și având ca secretar de redacție pe dl. Il. Chendi. Noua revistă va număra printre colaboratorii săi, pe lângă d-nii Al. Viăhuță și N. Gane. Pe scriitorii: Ion Adam, Cincinat Pavelescu, Radu D. Rosetti, I. Bassarabescu, Ion Bărșanu, Z. Bărșanu, Jean Bart, Al. Cazaban, I. Ciocărlan, V. Cioflec, R. Cioflec, V. Cosmovici, V. Crășescu, M. Cunțan, S. Cujbă, Octavian Goga, Artur Gorovei, I. Minulescu, D. Nannu, Andrei Naum, Vasile Pop, I. Tolea (Almeida), Gh. Tutoveanu, C. Xenii și alții, cari n'au răspuns încă la invitarea de a colabora. Abonamentul pe un an 5 lei în țară, 7 lei în străinătate. De număr 10 bani. Apare în fie-care Vineri. Administrația: Strada Sărindar Nr. 11. Manuscrisele și ori ce informație privitoare la revistă a se adresa d-lui Il. Chendi, strada Enei Nr. 7.

**Dela postă.** Din prilejul sfintelor sărbători, direcțiunea postelor reînnoește rugarea sa din trecut, adresată publicului, ca și din a sa parte să ușureze și așa destul de îngreunata lucrare, ce au de îndeplinit în aceste zile, când mai ales pachetele se adună în mare număr. Se face atent deci publicul, a nu trimite pachetele decât învalite în pânză, în corfițe anume pregătite ori apoi în hârtie groasă. Bani să nu se pună în pachete, ci aceia să se spezeze cu asiguranță postală. Cuprinsul pachetului să se declare. Adresa să nu se scrie pe hârtie și apoi lipească pe pachet, ci pe însuși pachetul, ori apoi pe o bucată de hârtie groasă și lege de pachet. Capetele sfoarei, cu care va trebui pachetul să fie legat cruciș, să se sigileze cu ceară de pachetat. Adresa să se scrie corect, strada și numărul casei, încă să se pună și pentru mai mare siguranță, întreagă adresa să se alăture și în lăuntru pachetului.

**Reuniunea femeilor române din loc,** Marți în 2 Ianuarie, a împărțit vestmintele pentru copiii săraci în localul Casinei. Publicul nostru a dat dovadă, că știe să aprecieze misiunea Reuniunii, nu numai că a contribuit cu o sumă respectabilă la colecta, ce a lansat-o Comitetul, dar și prin aceea, că a luat parte aproape toată inteligența la actul distribuirii. S'au colectat aproape 300 cor. mulțămită ostenelelor doamnei Virginia Frecup și d-soarei Elena Simtion, cari au fost rugate din partea Comitetului cu colectarea, din care sumă s'au provăzut cu vestminte 66 copii săraci. Bucuria copiilor a fost tot așa de mare, pe cât de mare a fost mângăierea publicului, ce a făcut posibil, ca atâta copii să se îmbrace.

**Dela societatea meseriașilor.** Duminică în 31 Decembrie a avut loc a patra serată literară a societății meseriașilor. În fața unui frumuseț număr de tineri sodali, măiestrii și câteva dame, dl. A. C. Domșa — redactorul Unirii după o potrivită și instructivă introducere făcută naveli lui Slavici: „Vecinii“, — a cetit cu mult simț și pătrundere în-

treagă navela. Publicul a urmărit cu viu interes espunerea frumoasei navela aplaudând călduros pe dl conferențiar. Tinerii sodali Pușcaș și Simtion au declamat aine. Lecturi de fetul celei alese de dl Domșa ar fi bine să auzim cât mai des. Numai astfel putem ridica nivelul moral a clasei noastre de mijloc.

**Petreceri.** Corul vocal bis. gr.-cat. din Nădlac, sub conducerea d-lui învățător Constantin Savu, invită la producțiunea concertoteatrală, ce o va aranja Duminecă la 7 Ian. n. 1906. (1-a zi de Crăciun) în sala cea mare a Casei comunale. Venitul curat să va folosi pentru trebuințele corului și pentru înființându-l „Fond al pruncilor săraci“.

— Comitetul școlastic gr.-cat. din Meșcreac, invită la producțiunea teatrală, împreună cu joc, ce o va aranja în 8 Ian. n. 1906. (a doua zi de Crăciun) în sala școlii din loc. Venitul curat e destinat în favorul școlii din loc.

— Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrud-sat și jur. invită la concertul, urmat de dans, ce-l aranjază în 8 Ianuarie n. 1906, (a doua zi de Crăciun). Corul bisericesc din Abrud-sat, în sala cea mare din hotelul „Detunata“. Venitul curat este destinat în favorul școlii de fetițe a Reuniunii și al fondului corului.

— Inteligența română din Mediaș și jur, invită la producțiunea teatrală, împreună cu joc, ce să va aranja Marți în 9 Ian. n. 1906. (a treia zi de Crăciun), în sala cea mare dela hotel „Strugur“ (Traube) în Mediaș. Venitul curat e destinat în favorul bibliotecii din loc.

**Necrolog.** † Iuliu Szabó, paroh de Poci (dieceza Orășii mari), după scurte, dar grele suferințe, și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului, în anul 39-lea al vieții și 16-lea al preoției și căsătoriei sale fericite. Repausatul a fost unul din cei mai devotați servi ai altarului lui Hristos; pururea agil, neobosit în răspândirea gloriei lui Dumnezeu și mântuirea turmei lui, concretută, ceea-ce dovedesc rezultatele uimitoare, ce le-a produs defunctul nostru iubit atât ca capelan în Macău, cât și mai vârtos ca parohul vastei comunități bisericesti din Poci — pe terenul îngrijirii pastorale: reorganizând din fundament viața sufletească — ștearsă înainte cu zeci de ani. — înființând societăți pii („Mariana“) și culturale („Concordia“) — scurt „renovind toate în Hristos“, „făcându-se tuturor tot“. A lăsat un gol după sine, ce abia cred să se poate umplea n curând.

Odihnească în pace!



**A apărut:**

## LITURGIERIUL

Prețul unui ex. pe hârtie „prima“

crudo	6 cor.
legat	9 „
Pe hârtie velină consistentă:	
crudo	5 cor.
legat	8 „

Cumpărați!

Cumpărați!

„Calendarul Unirii“ pe anul 1906.

in 2 ediții: cea mai avută costă 50 fil. + 10 fil. porto.

Cealaltă costă 30 fil. + 10 fil. porto.

## Partea literară.

### P A C E.

Luna-și picură argintul,  
Tremurându-l pe fereastră;  
Vede atâta împăcare.  
Străjuind căsuța noastră.

Lângă pat zimbînd stă mama,  
Adormindu-și copilașii, —  
Cămășuță cu mătăasă  
Le-a cusut mâna nănașii.

Numai moșul povestește,  
Așezat pe fața vetrii, —  
Dumiriți de-o pildă veche,  
Îl ascultă doi cumetrii.

Dar auzi! — Cățalul latră,  
S'aud șoapte 'n ogradă  
Și s'aude, supt opincă,  
Scărțăitul de zăpadă.

Și-a curmat povestea moșul  
Și-i tăcere mută 'n casă, —  
Osteniți dorm ochelarii  
Pe ciaslovul de pe masă.

Licărind o rază atinge  
Geamul ușii dela tindă,  
De trei glasuri legănată,  
Se nîfiripă o colindă...

De supt țol, ridică fruntea  
Două fețe buclăie...  
— Bland zimbește din icoană,  
Cuviosul Niculaie...

Octavian Goga \*)



### Noaptea sfântă.

Glasul dulce al clopotelor a vestit apropierea *Noptii sfinte*. Sunetul lor se împrăștiie acum ca un miros de flori în văzduhul limpede. Ceriul își desbracă pe încetul vesmântul de purpură din asfințit și amurgul își închide pleoapele. Din limpezimile ceriului, de unde-va, diu margini nevăzute ale pământului se apropie noaptea, *Noaptea sfântă*, crăiasa noptilor...

Tot pământul a îmbrăcat haina curățeniei, haina albă ce îmbucură ochii, pe cum inima curată a omului pe Domnul ângerilor celor mai albi, decât neaua. Sub haina albă, de nevinovăție a zăpezii — haină curând trecătoare... — se ascunde acum totul.

... În inima omului s'a micșorat bunătatea, s'a șters nevinovăția. Omul nu mai vrea să se gătească la primirea Noptii sfinte; zace nepăsător, învăluit în zdrențele murdare ale păcatelor — ca în porfiră și în vison;

și gândurile lui cearcă să murdărească și văzduhul cel curat, în care poate acuma saltă cântând îngerii cei nevinovați.

O! omul s'a înrăutățit și e nepăsător și în noaptea sfântă!...

Dar Natura e curată; ea e bună și nevinovată, cum a lăsat-o etern bunul Creator. Și Natura ascunde dinaintea ochilor curății ai ângerilor murdăriile înrăutățite ale oamenilor. Natura, carea îmbracă primăvara câmpul în haina cea nepetată a dragostii, cu florile cele gingașe, Natura îmbracă acuma tot pământul în haina albă a curățeniei.

... Cea Preacurată naște astăzi oamenilor pe Dumnezeu cel fără de pată, iar oamenii îl așteaptă — ori nici atâta... îmbrăcați în murdărie...

Prea e mult! Așa ceva Natura, muma cea bună nu poate răbda...

Și totul pare atât de curat! E alb bordeiul săracului, perdut sub zăpadă, — e albă casa pompoasă, palatul, cu acoperișul strălucitor de nea; sunt albe ulițele, albe împrejurimile, câmpul întreg e alb. Câtă curățenie, câtă nevinovăție!

Natura cea vecinic bună vrea să reducă la bunătate și pe cei ce s'au lăpădat de ea. Natura își are și fiii sei buni; aceștia trăiesc în sinul ei, căci ea le e numai nutrițoare. În Noaptea sfântă Natura își aduce aminte și de fiii cei rei, cari s'au lăpădat de ea.

La lumina focului ce pâlăie pe vatră, se gâtesc de plecare colindătorii. Li-e mare bucuria și curate li-s gândurile. Pe uliță e mișcare; trec unii în sus, alții merg în jos. Și în singurătatea noptii se aud resonând dulce la ferestre colindele *Domnului nostru*, a *Domnului din ceriu*. La casele cu ferestri multe luminate, stăpânii așteaptă colindătorii la masă, veseli, cu cana de vin înainte; dărnicia le e mare și darurile bogate; se îmbulzesc colindătorii, curtea albă resonă de armoniile legănate ale colindelor.

Vreme multă e mișcare pe uliți. Apoi luminile se sting și pacea adoarme de-asupra colibelor și de-asupra palatelor. Și ochii de foc de pe vatra bordeielor se închid și ei. Visurile își răspândesc acum aroama în miștile tuturor. Mititeii din bordeiu văd Craii dela Răsărit mergând să se închine Marelui Împărat, văd îngerii saltând în cântece de-asupra peșterii. În somn zimbesc, și zimbetul lor e curat ca al Naturei mume primăvara.

În nemărginitul văzduh, pe bolta înaltă a tăriilor, lucesc tainic ochii stelelor. Iar jos pământul amurțește în haina rece a curățeniei... de împrumut.

Sus unde-va, în văzduhul curat, aproape de ceriul lui Dumnezeu, — atât de departe de pământul nostru! — ângerii saltă cântând imnul dulce a măririi Domnului: „*Mărire Domnului întru cei de sus, pe pământ pace, între oameni bunăînvoire*“...

A sunat oare când atât de aproape de pământul acesta imnul sfânt... Păstorii l-au auzit și s'au umplut de mare bucurie inima lor. Și au cântat și ei alergând, să se închine marelui Dumnezeu.

De atunci a trecut mult și oamenii au alungat pe îngerii din apropierea pământului. Și urechile trupului n'au mai auzit cântarea ângerilor. Dar o mai auziau ale sufletului

și oamenii cântau în strune și organe cântarea îngerească.

Dar îngerii s'au înălțat tot mai aproape de ceriul lui Dumnezeu, — alungați de pământul murdar. Și glasul lor nu s'a mai auzit pe pământ și pământeni și-au uitat de pace și de buna învoire, neînțelegerea și războiul au umplut lumea...

Natura, muma cea bună s'a milostivit de rătăcirea și răutatea copiilor sei. Ea a întins în ajunul Noptii sfinte vălul curat al nevinovăției peste fața întunecată a pământului. Sus, în văzduhul curat unde n'a ajuns nici când vre-o suflare veninoasă de-a pământului, ei cântă iarăși imnul sfânt cel atât de dulce. Oamenii ciocnesc păharele la mese întinse și nu-l aud — dar el pătrunde în sufletul copiilor buni ai naturei. La lumina focului ce pâlăie pe vatră, ei se gâtesc să plece și să spună și celor ce n'au auzit. Iar cei, cari n'au auzit, acum aud și nu înțeleg, dau daruri vestitorilor și ciocnesc păharele.

Și îngerii au văzut nepăsarea oamenilor, și s'au înspăimântat și s'au depărtat iarăși de pământul nostru, apropiindu-se de ceriul cel sfânt al lui Dumnezeu.

Iar când privirile rele ale pământeniilor, când urletul luptelor, zbierătele triumfatorilor și țipetele nenorociților, vor cerca să le turbure și acolo armonia sfântă a imnului — un strat negru de nori despărțitori se va așeza între picioarele lor și capetele resvrătite ale pământeniilor. Și va fi atunci pământul singur, și nu va mai privi spre ceriu, căci nu-l va mai vedea... Și pacea și bunăînvoire nu se va mai ști între pământeni. Și va fi războiul dela margine, până la margine....

N. Ag.

### ÎN NAZARET.

Pe când a fost Isus de cinci ani s'a întâmplat, că ședea pe pragul lucrătoarei tatălui său în Nazaret și frământa niște lut, ce i-a dat olariul din colț, făcând din el pasări, ce sămăneau perfect cu cucii. Era fericit ca nici odată, căci toți copiii spuneau, că olariul e om uricios, pe care nu-l poți înmuia nici cu priviri prietinoase, nici cu vorbe bune și el nici n-ar fi îndrăznit să ceară ceva dela omul cel deapururea mănios. Într'adevăr cum a și fost numai?! Așa, că el sta pe prag și se uita cu mare dor, cum să întindeau formele de lut și numai ce vede, că olariul iese afară din lucrătoare și îi dăruiește atâta lut, că ar fi putut face din el aproape un cănceu pentru vin.

În curtea din apropiere ședea pe un butuc Iuda, care era urit, cu părul roșu și cu obrazul pestriț, plin de pete vinete și cu hainele deapururea rupte, căci se bătea necontent cu copiii de pe stradă. În minuta aceasta se purta liniștit, nu se bătea, nici nu supăra pe nime, ci frământa și el o bucată de lut, întocmai ca Isus. Dar bucată aceasta de lut, nu el și-a câștigat-o căci el nici n-ar fi îndrăznit să se arete în ochii olariului, căci nu odată l'a bătut cu băta, cea gingașe; Isus a fost acela, care și-a împărțit cu el lutul.

\*) Octavian Goga: Poezii, Budapesta 1906 editura institutului tipografic „Luceafărul“, pag. 124 prețul 2 c.

Când amândoi copiii își gătără de format cucii, își expuseră în șir pasările. Erau așa ca și cucii altor copii din alte vremi. Picioarele le erau din doi bruci roși, pe cari stăteau, coada scurtă, gât nici nu aveau și aripile abia li-se observau.

Dar ori cum ar fi fost lucrul, intră opera celor doi prietini mici să putea face îndată deosebire. Paserile lui Iuda erau tare nesuccese, căci căzură și ori și cât își sili degetele cele tari, nu putu să facă corpul paserilor ca să fie frumos și corect. Câteodată voia să fure cu privirea dela Isus, ca să le facă și el așa de netede și drăguțe cum erau a lui, de sămănau cu frunzele bradului de pe muntele Taborului.

Isus, cu cât făcea câte-o nouă pasăre era tot mai vesel. Vedea că una e mai frumoasă decât alta și le privea cu mândrie și iubire. Acestea îi vor fi tovarăși de joc, și mai prietini, vor dormi în patul lui, vor vorbi cu el și îi vor cânta cântece. Așa bogat nu s'a simțit nici odată, de ici încolo nu va mai fi singur, nici nu se va simți vreodată părăsit.

Purtătorul de apă tocmai trecea pe drum îndoindu-se sub povara cofelor, iar în urma lui trecură vânzătorul de legume, a cărui corfe mai goale, atârnav de amândouă părțile asinului. Purtătorul de apă și-a pus mâna pe capul cel blond a lui Isus și-l întrebă despre pasări, la ce Isus îi povesti, că fiecare are nume și că nu preste mult vor ști vorbi și cânta, căci sunt din țări străine și vor ști povesti așa povești frumoase, de cari numai el și pasările lui vor ști spune. Și vorbele lui Isus erau de așa, încât purtătorul de apă și vânzătorul de legume mult timp, au stat acolo și și-au uitat de afacerile lor ascultându-l.

Când au voit să plece le-a zis arătând spre Iuda „Uitați-vă, ce pasări frumoase face și Iuda.“

Atunci vânzătorul de legume își opri vesel asinul și îl întrebă pe Iuda, dacă și pasările lui au nume și știu cânta. Dar Iuda se smânci mândros și nu-și luă ochii de pe lucru, la ce vânzătorul de legume împinsă o pasăre cu piciorul și merse mai departe pe asinul său.

Așa trecu după amiaza și soarele deja lunecășa așa de jos, încât lumina sa pătrundea în oraș prin poarta cea scundă, ornată cu vulturul roman. Strălucirea aceasta, care sosi deodată cu apusul soarelui era trandafirie, ca și făcută din sânge și se acăță de tot, ce îi ieșea în cale, plutind apoi mai departe în drum. A colorat olariul, ca și scândurile bărdășului, cum și cârpa cea albă, ce se lipia de obrazul Mariei.

Dar mai frumos strălucia în mocirla din apropiere. Și uită, Isus își înmuie mâinile în strălucirea de pe mocirlă și își coloră pasările cele sure cu ea, care imprumută un lustru așa de minunat apei, părților, și la tot ce întâlni în cale.

Razele de soare se lăsară bucuros în mâinile lui, ca și colorile într-o paletă și Isus își îmbracă paserile dela cioc până la picior într-o strălucire de diamante.

Iuda, care din când în când privia spre Isus să vadă, dacă are mai multe și mai frumoase paseri, decât el, a strigat niimit, când a văzut, că Isus își colorează cucii cu razele de soare, cari s'au așezat pe

mocirla din uliță. Și Iuda încă și-a bogat mâinile în apă, probând să scoată razele de soare.

Dar strălucirea cea minunată nu s'a lăsat prinsă de mâinile lui Iuda, ori cât de repede a încercat, ea a dispărut din mâinile lui și astfel nu a putut sârmanul să dea pasărilor sale nici un strop de culoare.

— Așteaptă Iuda, a zis Isus, că vin eu să îți colorez și paserile tale.

— Nu, zise Iuda. Nu îți îngădui să te apropii de ele. Bune sunt a mele și așa!

S'a ridicat sus, fruntea i-s'a adunat în crețe, buzele și le-a strins la olaltă. Și-a pus piciorul cel lat pe paseri și le-a călcat una după alta, de s'au lățit și s'a straformat în câte o talpă de lut.

După ce și-a stricat paserile s'a dus la Isus, care își desmierda micii cucii, ce străluciau ca petrele cele scumpe. Iuda le privi un timp, apoi își ridică piciorul și una o călcă.

Când își trasă piciorul și văzu, că mica pasăre s'a prefăcut iar în lut sur, îl cuprinsă un delicia ne mai pomenit, încât începu a râde și își ridică piciorul să mai calce una. — Iuda! zise Isus, ce faci? Nu ști că ele trăiesc deja și cântă?

Dar Iuda numai râde și mai călcă cu piciorul una.

Isus privi în jur de sine, căutând ajutor. Iuda era mare și Isus nu avea atâta putere ca să-l rețină. Cu ochii cănta pe maică-sa. Nu era departe, dar până ar ajunge la ea, Iuda i-a călca toate paserile. În ochii lui Isus era o lacrimă. Iuda i-a călcat patru pasări, nu mai avea, decât trei.

Îi era ciudă, că paserile s-au lăsat așa de ușor să fie omorâte și că în primejdie n'au făcut nimic spre apărare. Ca să le trezească Isus a bătut în palme și a strigat: Sburati! Sburati! Atunci cele trei paseri își mișcară aripile și sburară timide, pe marginea coperișului, unde erau în siguranță. Iar Iuda, când a văzut, că paserile își mișcă aripile la cuvântul lui Isus și sboară, a început a plânge. Își smulge părul, pe cum a văzut, că fac bătrânii, când îi cuprinde vr'un gând ori frică și a căzut la picioarele lui Isus.

Și astfel zăcea acum Iuda, tăvălindu-se în praf ca un câne și îi săruta picioarele lui Isus, rugându-l să-și ridice piciorul și să-l calce, pe cum i-a călcat și el paserile.

Căci Iuda îl iubia pe Isus și îl admira, îl adora și îl ura.

Iar Maria care văzuse pe copii și jocul lor a luat pe Iuda în brațe și l'a desmierdat.

— Sârman copil, îi zise ea. Tu nu ști, că ai vrut să faci lucruri, pe cari nu le poate face nici o creatură sub soare. Să nu mai încerci a face așa ceva, dacă nu vrei să fii cel mai nefericit dintre muritorii! Căci oare ce soarte ar avea cel ce ar proba și ar dori să se priuză cu el, care vâpsește cu razele de soare și suflă viață în lutul cel mort!?

(După L. Z.)

*Ilana.*



## ISUS.

*Veghiază 'n colț a candeliei lumina,  
Învăluind icoana 'n raze pale;  
Isus, copil, la sinul maicei sale;  
Păstori se miră, magi i-se închină.*

*Un zimbet liniștit, blând, fără vindă,  
Și totuși nu știu ce ascunsă jale,  
Ce presimțiri de chinuri ideale  
Umbresc în taină fața lui divină.*

*Știi de atunci, Isuse, tu, c'odată,  
Iubind prea mult pe oameni, drept  
[răsplată,  
Vei îndura batjocura-și amarul,*

*Și 'ncununat cu spini, urcând Cal-  
[varul,*

*Pe umăr crucea singur și-o vei duce,  
Și vei muri, strigând la cer, pe cruce?..*

*St. O. Iosif \*)*



## Filosoful dela răsărit.

Colo, unde începe spațul și se sfârșește timpul, sus în zenitul universului, unde omul numai pe ale închipuirii aripi se poate înălța: acolo tronează confundat în gânduri adânci al lunei Tată, pe tronul de stele. O gândire a lui e cunoștiința lunei întregi. Voința lui, istorie a neamurilor. O privire a lui pătrunde întreg universul. O mișcare a lui pune în vecință și regulată învârtire corpurile ce rătăcesc în nemăsuratul gol. Șuierând trec pe sub picioarele lui milioanele cereștilor corpuri, închinându-i-se aleargă mai departe pe cărarea lor strâmbă și pururi aceeaș, ca închinăciunea lor meren să o repeteze. Măruntele miriade de corpuri ale createi lumi, una după alta, fără încetare, trec pre dinaintea privirilor ochilor săi, cari până în adâncul spațului pătrund. Se obosește timpul, dispăre spațul până când sprânceana lui clipește o singură dată.

... În potop orbitor de lumină, însoțit de mulțimea stelelor, apare Soarele ce cu focul său încălzește o lume. În suita lui e Luna cu scilpirea-i de argint, roșu mândrosul Mars, roșietica Venus, intraripatul Mercur, mândrul Iupiter, bătrânul Saturn, pribeagul Uranos, și caprițiosul Neptun.

Toate strălucesc în lumina vieții; numai Tellus, unul dintre cei mai mititei vasali ai Tatălui creator, e posomorât. Cu duioșie privește Tatăl asupra celei mai debile, dar și mai favorite creaturi. O fulgerare din ochi răsbate învălișul sur al negurosului pământ. Și într-o clipită vede el totul, începând dela strălucitele palate ale regilor până la nemernicele colibi ale robilor. La urechi îi ajunge lăudăroasa vanitate a celor puternici, plânsul desnădejuit al celor apăsați. Vede neșatul neimplinit al bogatului și masa deșartă a săracului flămând — volnicia tiranului și starea vrednică de milă a servitorului, și cătușele justiției, truție închipuitului

\*) St. O. Iosif: Credințe, poezii, București 1905 editura institutului de arte grafice „Minerva“, pag. 120 prețul 1.50 cor.

savant, umilinta bietului intelept, atotputinta nedreptatii triumful celui nemilosiv si miseria celui drept cu inima. In sfarsit, acea confuziune intelectuala si morala, in care ochiul cercetator, ratacindu-se, nu vede lumina mintea scrutatoare nu gaseste adevarul si inima doritoare nu da de mangaiere.

Tatal veciniciei, in a carui inima intristare si bucurie nu locueste, in a carui minte nu exista nici o indoiala, ci numai vecinica stiinta, a carui vointa nu e schimbacioasa, ci fapt, ce nu se poate reface, e induiosat de miseria acea mare, din ochi ti se rostogoleste o lacrima, de a carei irisata stralucire pe pustiul pamant deja se trezeste speranta. Lacrima aceasta a milostivei sale inimi nu e semnul unui trecator sentiment, ci al hotararii de a savarsi o fapta a indurarii. Se scoboara deci pe pamant.

In chip de filosof apare in curtea Cesariului roman.

In Roma, in palatul imperatorului, in domus aurea. O sută de mii de sclavi au lacrimat vreme de 1000 zile pe temelile acestui colos de palat, pana ce s'a zidit. Toate provinciile fosta-u despoiate de comorile lor, ca sa-l impodobeasca, spre a fi vrednic de a primi pe August. Si inlantru, in cea mai largă si mai feerica sala, pe tronul de fildeş, sede Cesarul. Fața-i reflectează anostea fără sfarsit, ochii-i poftete saturate pana la greață. Grați ase fecioare negre, cu talie de naiade, se razima cu incantatoare neglijentă de tronul lui, jucandu-se rasfătate cu evantaurile din pene de paun si recorind caldura aerului ce tremura in lumina aurie. Cu buzele de coral intre deschise, ochii lor aprinși si adanci si-i pironesc cu omagiu asupra palidului tiner.

Cesarul suride nepasator.

Inaintea tronului, de a dreapta si de a stanga, cu demnitate de statui, cu ochii plecati inaintea lui August, sed in sir: pontificele maxim, censorul, consului, tribunii, questorii, edili, pretorii. Acestei mute corporatii ii se adaug batranii senatori, bine nutritii haruspici, augurii, in sfarsit, ca tot atatea statui de marmur, gardistii cu armatura lor de argint, cu trupurile neacoperite, colorate ca alabastrul, aburind oleuri miroitoare.

E zi de receptiune, de audiente. Pontificele maxim paseste inaintea Cesarului, si ofere acestuia cimbria, impodobita cu pietrii scumpe, in carea se afla sare si farina. Obosit se ridica Cesar si se apropie de statua de aur a lui Iupiter Stator, din fața tronului. Cu o inchinaciune silita si cu indoielnic suris pe buze, presara continutul cescei de asupra jarului ce arde pe altar. Cu ochii mari, cu hipocrita evlavie privesc cei de fața ceremonia jertfei. Cesarul se intoarce la locul sau si aripile usilor dela sala de primire se deschid.

Cu zurait fioros de arme, acoperit de prav, stropit de sange, apare un comandant de oaste. Darz scutura coama coifului sau de metal si indraznet priveste in tafa langeda a Cesarului.

— Auguste Cesar, a Britanilor si Caledonilor omagii le aduc. A barbarilor arme plecatu-s'au inaintea aquilelor romane. Zece mii de viteji Celti in lanț asteapta a Cesariului porunca.

Fața Cesariului se insenineaza, dar indata isi recapata liniștea de ghiata, face

semn cu mana si comandantul se retrage.

— Vina urmatoriu, suna porunca Cesariului.

Deputatie de Numizi si Mauretani svelti, cu muschi de otel, se apropie de tron. La pamant se prostern si cu buzele lor ating sandalele imperatorului.

— Ale Africei popoare, puternice zăule, se roaga tie sa le primești de supusii tai si sa lasi ca in a noastre temple sa adoram statua ta.

Cesariul misca din cap si fac loc altora, cari vin dupa ei.

Principii nabobii ai Asiei se inșira la treptele tronului si fiecare din ei intnd Cesarului cate o ladița cu pietri scumpe si comori. Apoi cel mai batran paseste inainte si, tinand in mani statua de aur a Cesariului, cerșetorește:

— Atinge cu mana ta, o Cesar, forma pamanteasca a zaitatii tale, ca acasa, adorand chipul tau, sa ne fie spre mantuire.

Cesarul cu o miscare leneșe de mana, da semn celor ce asteapta.

Şeptesprăzece fete de regi răsăriteni, admirabile la statură, frumoase ca zinele, se oprese deodată, făcând o inchinaciune gratioasa si plina de reverinta inaintea Cesarului. Cea mai frumoasa, cea mai incantatoare spre cuvinte de dragoste isi deschide roșia guriță.

— Primește-ne, divule Cesar, de selavele tale.

Cesar ramane liniștit. Haruspicii si augurii clipesc din ochi.

Deputatia popoarelor marinare ale răsăritului se apropie si capetenia lor ofere Cesarului un veritabil margăritar, de mărimea unei nuci.

— Pescuit-am tot oceanul si adusuti-am tie cea mai frumoasa lacrima a stralucitei tale mame, a Afroditei.

Cu tristețe suride Cesarul, si cu un gest de disoret si bagatelizare, unei slave da piatra ce ajungea o tara. —

Schiti, nededați a umhla pe jos, de-a umar cu piei de pantera, cu table de aur, paseșe cu sgomot in sala. Nu pleaca genunchii inaintea Cesarului si privirile lor indrasnete, salbatice fa: sa inroșasca fața palida a acestuia.

— Cesare, zece legiuni ale tale se afla in prinsoare in Bactra, capitala țarei noastre. Preț de rascumparare nu cerem. Nu vindem om pentru bani si comori noue nu ne trebuiesc. Dar daca nu scoți din țara noastră vulturii romani cu aripile lor frante, ale Eufratului valuri rostogoli-vor in ocean capetele celor 50,000 de luptatori romani.

Grăit-a Schitul. Cesarul mai galbin s'a făcut la auzul asprelor cuvinte, furia, rușinea nu-l lasau sa vorbeasca. Luptatorii cu piei de pantera s'au intors in calcăie si sala tronului rasuna inca de sunătorii lor pași si de zurăitul armelor lor.

Cesarul si preumbla amortit ochii asupra comandantilor sai, dar aceia si-i pleaca lasi la pamant.

— Dar nu se afla hărbat, care vrednic raspuns sa dee acestui cutezator neam?, racnește Cesarul trămurand.

— Tatal tau, Iupiter nu voeste ca sa ne batem cu acel popor favorizat de Marte, raspunde tremurand comandantul mai inainte beat de triumf, si fricos se trage langa preotul cel mare.

Cesarul neputincios se rastoarna inapoi pe scaunul sau si fața-i devine si mai ghetosa.

E randul soliei celor din Asia mica. Acoperiti de rane, flamanzati de foamete, cel mai nevoias, cel mai vrednic de compătimire, intinzand manile, se incovoie inaintea tronului

— Puternice zăule al popoarelor, milostive tafa, indura-te, Fa, ca in ast an, de doua ori sa putem secera, doară zău esti. Questorii tai au defraudat birul incassat si acum vreau din nou sa incasseze birul ce odata l'am platit.

Iritare se putea ceti pe fața împăratului; pe questorii si pretorii de fața cutremur ti cuprinde. Dar frica lor nu tine mult. Cesarul face samn de respingere, in vreme ce arunca o temută privire oficialilor mai mari.

In manta sdrănșuită, cu armele frante, acoperit de rane, ce sangeră inca si plin de pulverea drumului, navălește in lantru, in ruptul capului, un crainic.

— Ave, Cesar, salutul eroilor romani căzuți ti-l aduc. Divul Marcell, fiul tau, in agonie, pe câmpul de luptă, m'a trimis cu această solie. Afară de mine, oastea noastră, până la unul, a căzut. Arminius, ca un leu infuriat, pustiește hotarele imperiului.

Atata a grăit solul si, si el, căzu mort la picioarele tronului. Ca de fulger lovit stejarul, se cutremura tot tronul. Cesarul — in ochii-i plini de lacrimi cu espresia desperării, vrea sa vorbeasca, dar din pieptu-i ce plange cu hohot, numai cuvinte nearticulate poate scoate:

— Varus, Varus, redă-mi pe fiul meu si legiunile mele!

Oficialii supremi de fața, privesc in gol, nepasatori, sclavele deja nu-l mai linguesc cu atata dornic farmec, ceata haruspiciilor si augurilor cu rautăcioasa bucurie contemplă durerea mută a lui August cel indumnezait de ei.

Ca pe cel din urma, magistrul calăretilor, magister equitum, introduce pe un filosof oriental, un venerabil moșneag.

— Salutată fii, Cesare. Departe dela răsărit viu ca să vad a curții tale pompă, fericirea ta si a poporului tau.

Cesarul privește mărât inaintea sa. — De afara se aude vuetul plebei flămânde:

— Panem et circenses!

Statura incovoiată a moșneagului se obleşte, si in ochii-i lăngezi licărește flacăra miraculoasă a unui zăesc foc.

— Ori doară nu e fericită viața ta? Privește in juru-ți! Inaintea ta se inchina o lume intreaga. Tăria armelor tale pătrunde până la ocean. Orientul cu nemăsurata-i avuție e tributarul tau. Năierul pentru tine despica cu barca-i fragila valurile aducătoare de perire, ca ti-e să-ți aduca ale necunoscutelor țări necunoscute comori. După tine suspina, după tine se sfarșesc cu dragostea lor ale pamantului cele mai frumoase fiice; pentru slava ta luptă fiecare braț vitejesc Si tu totuși nu esti fericit?

Puternicul Cesar nu simte atata tărie ca să poată raspunde barem un cuvânt si cu groază ascultă vorbele inteleptului. Cei de fața își uită de prezența zăului lor, a Cesarului si inmărmuriti ascultă cuvintele batranului.

— Nu pătrunde la urechile tale strigarea de omagiu a plebei, ce te adoară ca pe idolul lor?

Cesarul cu o mișcare spăriată își strânge mai tare, pe lângă trup, toga-i de porfiră.

— Nu auzi cântarea de mulțămintă a celor din Asia, că pot să pună la picioarele tronului tău răsplata muncii lor cu sudori? nu străbate, până la inima ta, vaetul de agonie al legionarilor tăi, cari cu cel urmă al lor suspin numele tău rostesc? Și moartea vitejască a fiului tău, a divului Marcell, nu-ți umflă de mândrie peptul tău? sună glasul insuflețit al filosofului.

— Dela care zău aștepti mângăiere, când însuți zău ești? continuă înțeleptul în ton aspru și de înfruntare.

— Dar nu ești fericit, Cesare! Armele tale nu-s nebuiruite. popoarele tale nu te adoară, ci se tem de tine. Supușii tăi nu pe tine te cinstesc, ci ascuțișul paloșului călăului. Sclavele tale nu pe tine te iubesc, ci comorile tale; pretorianii tăi nu viața ta, ci a lor o apără. Neputincios zău ești, Cesare. Nu se supun ție cu adevărată stimă, pentru că văd deșertăciunea puterii tale, și nu te iubesc, pentru că ești tiran.

Uimit ascultă Cesarul asprele invinuii.

— Zici că nu am putere? isbucni el svârcolindu-se în desperare-i. Să mergem la circ. Sângele alor zece mii de prinsoneri celți fie dovadă puterii mele.

Grăit-a Cesarul.

Cu udete de bucurie primi plebe crudă porunca Cesarului, după ce mai întâiu își stămpărase foamea din pâinea împărțită și căpăta-se bilete gratuite în Circul Maxim.

Jumătate poporul Romei vuese pe bancele de piatră ale circului. Cesarul își ocupă deja locul de gală, lângă el filosoful și curtenii.

— Ave, Auguste Cesar! Strigarea poporului părea că pâna la ceriu ajunge. Cesarul surizând, se închină, și mândru privește la severul înțelept.

Poporul arzând în sălbatică nerăbdare, așteaptă începutul luptei. Cesarul dă semn și spectacolul începe. —

Durduind se deschide poarta circuiti, și pe arenă pășesc gladiatorii. Trupurile goale, unse cu oleu. Armele lor. spadă scurtă, lată, scut rotund, îmbrăcăminte: un brâu peste mijloc. — Poporul îi primește apretându-i. — Ei vin, se înșiruesc înaintea estradei împărătești și făcând să lucească armele lor, în cor rostesc:

— Ave, Cesar, morituri te salutant!

Inima Cesarului e sguduită la vederea atâtor tineri înfiorători în plină floarea vieții. În inima multor dame romane aici se trezește pentru întâia oară acel sentiment plăcut, dar pururea fără nădejde. Mai ales unul dintre ei, svelt cu față visătoare, atrage luarea tuturor aminte. Espre-ia ochilor e așa de tristă, și totuși așa de vioiu și scrutător privește spre băncile mai de sus. El este conducătorul.

Cesarul dă semn, păreche se pun față în față. Chiar frate cu frate se poate întâmpla să lupte.

Ține spadele, tâmpit răsună scuturile, unul după altul cad luptătorii. Cei ce se luptă încă cu moartea, rugători își ridică mâinile spre fecioarele Vestei, cerând lovituri de grație. Poporul setos de sânge urlă și chie de bucurie.

— Percute ipsum, strigă Vestalele, și tinărul își dă ultima suflare.

Deja numai trei mai sunt în picioare, conducătorul și doi soți.

— Doi, în potriva unuia, pretinde poporul, și Cesarul aprobă cu capul.

Vitejește luptă tinărul, dar deja e rănit. Pentru viața luptă ceialaltii doi, pentru că cel din urmă câștigă grație și drept de cetățean. Lupta nu ține mult. Conducătorul se rostogolește. Privirea impotientă și-o îndreaptă cu evlavie spre galeriile de sus. O ramură de palm pică atunci de acolo de sus;

— Dumnezeu cu tine Porcia, ne vom întâlni colo! suspină și cu fața liniștită, radioasă, primește lovitura de grație.

Colo unde-va pe băncile de sus, se auzi un țipet și o tinără copilă se prăbuși la pământ.

Liniște de ghiață se făcu la vederea acestei scene! Poporul îngrozit privește trupul nemışcat al tinărului. Cesarul, cutriat de un fior de frig, se trage mai înlăuntru pe locu-i de gal. Înțeleptul, care până acuma înfiorat își astupase ochii, ca să nu vază arena de luptă, se întoarse înfruntător și sever spre el.

— De ce te temi, Cesare?

Cesarul spăriat se cutremură.

— Iubirea copilei, ce, dusă de instinct, a aruncat tinărului ramura verde, mai puternică este decât tine, Cesare, și credința lui că, din colo de viața asta, își va regăsi iubita mai tare este decât toată ostirea ta. Credința vecinic trăiește, puterea ta e trecătoare. În ce chip dai seamă conștiinții tale despre atâta sânge vărsat pe nedreptul? De ai fi Dumnezeu, n'ar trebui să tremuri, pierduta viață ai putea-o da înapoi. Dar aceasta nu o poți face și de aceea simți remușcări.

— Tot te mai îndoiesti despre puterea mea? întrebă mănios Cesarul.

— Da, mă îndoesc. Câtă vreme te temi de tine însu-ți, ești neputincios, foarte neputincios.

— Să viie cele zece mii de prinsoneri Celți, răcnește sălbatic Cesarul.

De trei ori după olaltă oastea barbară umple arena circuiti. În chipul acesta voia mulțimea romană, desvătăată dela arme, să revie luptele populare ale strămoșilor lor.

Aerul se îngreunează de mirosul de sânge, Cesarul se înădușește în căldura ce aburește din cadavre. Îngrozit părăsește Cesarul cu suita-i circuiti și poporul mai înainte nebuu de plăcere și beat de triumf, cu teamă îi deschide drum.

— De ce nu te salută poporul? se aude cuvântul de năluca al filosofului.

Cesarul grăbit aleargă spre palatul său, unde îl așteaptă banchetul.

Într-o sală de o splendoare sub povara delicateselor aduse din trei părți de lume trosnește masa așternută. Cesarul abia atinge bucăturile favorite. Nu-l inviorează nici muzica lirei grecești, nici cântecul de vitejie al bardului celtic, nici jocul minunat al zinei orientului. Posomorit și fără de voie șede la locu-i. Nervos alungă și pe histrion cu glumele lui. Păharul spumegător îl aruncă la o parte.

— Ce te muncește, Cesare? întrebă filosoful, în ton de înbunare. Ai doară presimțiri rele? Chiamă-ți prorocii, preoții cei

învățați, aceia vor tălcui fioroasele tale gânduri și te vor mângăia.

Cesarul zimbește desprețuitor.

— Încrederea ți-s'a clătinaț, Cesare; ca pe un Dumnezeu te adoară poporul tău, dar tu însuți simți cât ești de neputincios. Îți lipsește credința, pe carea răzîmându-te, să poți primi cu tărie și cu hotărîre jocul sortii. Și, de aceea, nu știi să guști nici darurile prezentului. Îți lipsește nădejdea carea să te întărească sub povara loviturilor. Moartea fiului tău te aruncă în desnădejde.

Îți lipsește aceea ce încă nici odată nu ai simțit: dragostea, și de aceea nici pe tine nu te iubește nimeni.

Cesarul ascultă. Cu ochii mari, cu încordată atențiune, revind pare-că, după fie-care cuvânt al înțeleptului.

— Nu ai credință în tine însu-ți, cum ar putea să aibă poporul în tine; supușii tei nu sperează dela tine nici un bine, căci doar nici tu nu ești crud, ca să se teamă, să tremure de tine. Și ca să-și uite de miseriile prezentului, îi distragi de jocuri ce sângele îi răsvrătesc. Adevăr grăit-am Cesare?

Fără să vrea, Cesarul aprobă din cap.

— Sfetnicii tei nu de tine se tem, ci de popor, și de aceea se pitulă la spatele tale, iar tu te temi de ei. Înțeleptii tei te fac Dumnezeu, pentru-că simt că trebuie să existe cineva mai mare, de cât ei, cu toate că limpede văd, că întru toate, lor le ești asemenea. În idoli nu mai crede nici sclavul cel din urmă, dar în ceva totuși trebuie să credem toți. Și de aceea primești cu dumnezeiască maiestate jertfele ce ție se aduc, deși știi că mai desăvârșit e cel ce întru tine crede, de cât tine, cel ce în nimic nu crezi.

Ostașii tei cu suflute de eroi mor pe câmpul de luptă, socotind că lauda și plăcerea ta le va câștiga desfătările câmpilor olimpici; atleții tei, cu numele tău pe buze, își dau sufletul chinuit, și tu însuți, la vestea morții vitejești a fiului tău, uiți că Dumnezeii nu plâng.

Cesarul isbucnește în hohote și rugători își ridică ochii plini de lacrimi spre filosof. — Dar nu-ți pierde nădejdea, Cesare; vei crede, pentru-că în mîntea ta se ivesc zorile; vei spera pentru-că vine vremea, când te vei convnge că ținta tuturor acestora este bună și este aceea-și; în sfârșit vei iubi și vei fi iubit, pentru-că soarta tuturor aceea-și ne este, și soarta comună mai strâns ne leagă de olaltă...

Așa vorbi filosoful, cu inspirație de profet. Cesarul și suita lui pătrunși ascultă și un sentiment de pace sfântă și de liniștire părea că li-s'a furișat în inimi.

De odată, fiindte spăriate, îngrozite dau năvală în palatul Cesarului. Tremurând și văietându-se, cad la picioarele Cesarului, cerând ajutor.

— Ecce miraculum! Miraculum! e strigătul de groază al mulțimei. Forul se umple și în cele mai depărtate colțuri cu mulțimea ce caută scăpare.

Cesarul și curtea lui suprînși, înfiorați, contemplă apariția neobicinuită. Singur filosoful rămâne liniștit.

La răsăritul boltei cerești o stea apăruse, de o strălucire din altă lume, întuicând cu razele-i luna, stelele, vărsând lumină asupra întregului pământ. Poporul sălbatic



dar copilăresc în spaimă-i plângând aleargă încoace și în colo. Altarele jertfelor de împăcare fumegă.

Cesarul și curtenii se arată pe estradă. Spaimă și îngrozire îl cuprinde și pe el, și poporul ce dela el aștepta ajutor, îl vede tremurând.

Cu demnitate se ridică filosoful și îndreptându-se poporului, îl agrăește . . .

— Cesare și popor roman, vouă vă vorhesc, căroră Dumnezeu voește să grăiască prin semnul acesta. Departe, spre soare-răsare, s'a născut astăzi împăratul împărăților. Acela va întemeia nebiruita împărăție a spiritului, a adevărului, a iubirii. Surpați la pământ idolii vostri, pentru-că altarul lui va fi ridicat în inimi.

Neatinse de nime căzut-au atunci zdrobite statuile de piatră, idolii de aur.

— Aproape e vremea, când va veni între voi cu umilință, cu puterea spiritului, și vă va învăța ce să credeți, cum să sperați. Iubiți-l și vă iubiți între voi. așa pe cum el vă iubește, și atunci împărăția lui va fi și în țara voastră și Cesarul vostru unsul lui va fi.

Înțeleptul dispăru.

Uimiți — Cesarul și poporul întăriți de o credință tainică — să sfătuesc.

Curieri grabnici strătaie cruciș-curmeziș hotarele imperiului, ca să găsească pe filosof.

Îl și găsească în provincia Iudeei, în micul sat al Viflaimului, adorând, cu sântă cucerie, un prunc ce doarme într'o iesle.

Trimișilor le răspunde câte-va cuvinte, de veste Cesarului și poporului:

Împăratul, împărăților s'a născut, veniți și îi vă închinați!

(R. V.)

*Trad. de V.*

## Un apostol: Wladimir Ghika.

Una din cele mai luminoase figuri din generația noastră, eșită de abia acuma la viață, este fără îndoială și principele Wladimir Ghika, care, om și suflet, aparține unei alte lumi.

Lumea aceasta spirituală, departe de tot ce este frământare lumească și desbrăcată de ori ce patimă, dă domnului Ghika fericirea pe care nu o putem găsi noi, încă nu destul de emancipați de sub vraja mișcărilor ce ne împing în focul unei lupte, în care de multe ori, fără să vrei, greșești. Principele Ghika, desrobit de ultimele legături care-l mai țineau strâns de lumea temporală, este azi cea mai curată figură de apostol.

Viața sa e marea poemă a credinței; trăiește în mijlocul nostru nu pentru dânsul, dar pentru ai săi. Creștinismul a făcut din acest tânăr bine înzestrat, un om care privește cu liniște olimpiană ori și ce sacrificiu.

Zdrobind și învingând lanțurile robiei terestre, dânsul este astăzi un om superior, nu numai prin sufletul său, dar prin puterea ce a avut să doboare un prezent și un trecut, reprezentat prin străbunii săi și să câștige prin creștinism, un viitor plin de lumina celei mai curate vieți.

Dacă în fața măreției divine câteodată reușim să nimicim raportul dintre sufletul nostru și patimile lumești, trebuie ca, în locul lui, să găsim o legătură mai puternică și care

să ne poată depărta de tentațiunile diavolești. Acest raport este rugăciunea creștină, care stabilește între eul nostru și Dumnezeu, o legătură indisolubilă și care poate să ne depărteze de lumea în care am trăit.

Această înlocuire e un fenomen sufletec curios și care se prezintă sub forma unui processus psihic dintre cele mai dure-roase. Închipuiți-vă un trecut fericit de care ne leagă cele mai scumpe amintiri și în care găsim figurile străbunilor noștri, pus față în față cu viitorul gol și haotic, luminat doar de puterea nevăzută a unei divinități.

Lupta nu poate fi exclusă; cu nici un preț individul nu poate să nu plângă trecutul și câteodată credința trebuie să cedeze. La principele Wladimir Ghika, această luptă și transformare s'a încununat de cea mai deplină izbândă a credinței.

Această izbândă pe care o vedem în toată strălucirea ei în viața lui Lacordaire și Felicité De La Mennais, o găsim acum în tinerețea așa de curată a domnului Wladimir Ghika.

În creștinismul catolic, acest apostol a găsit expresiunea celei mai curate gândiri divine și când a părăsit ortodoxismul cu dogmele lui eronate, dânsul era convins că durerea ce simțea era încercarea pe care Dumnezeu i-o făcea.

Curând însă, ca o rază cerească care înviorază sufletele celor drepti, știința teologică îi deschise noi orizonturi. Dacă până a nu deveni doctor în teologie era numai un creștin, acuma dânsul a câștigat și putință de a deosebi erorile dogmatice ale trecutului ce a părăsit.

Când s'a întors din Roma nu era numai un convertit: era un apostol de felul lui Veillot, care găsește în cetatea eternă credința pe care trecutul său nu i-o dase.

Ne place să privim viața acestui tânăr pe care nașterea și numele ce poartă îl desămnase să fie în fruntea societății românești, și jertfa lui cea mare: pentru Dumnezeu să se îndrepteze de o întreagă lume și să câștige prin rugăciuni fericirea și liniștea desăvârșită.

Lacordaire era doctor în drept când vocațiunea sa de a intra în ordine se deșteptă mai atrăgătoare ca ori când. Marele orator care putea în viața juridică și politică să atingă cele mai înalte deregătorii, a preferit sutana albă a fraților dominicani și, din om al legilor pământești, ajunse omul legilor cerești. Pentru Lacordaire sacrificiul nu era tocmai mare; părăsirea succesele efemere, dar nu părăsia un trecut în care crescuse. Nici o pedică nu se punea între dorința și trecutul său. Născut din buni catolici, era foarte firesc cu dânsul să fie un apostol al catolicismului.

La domnul Wladimir Ghika găsește o jertfă mai mare, pildă frumoasă și nobilă între toate, egală numai cu sacrificiul cardinalului Maning. Era în biserica catedrală din Cantorbery: Gladstone alături cu Maning adânc prosternați; în plină rugă, Maning simțea nevoia de-a deveni catolic și o rază divină văzu că-i luminează inima sa. Lupta dintre trecutul său anglican și credința cea nouă, adevărată și puternică, nu a putut să se termine decât prin victoria credinței catolice.

În jertfa cardinalului Maning și sacrificiul dezinteresat al d-lui Ghika, găsește cea mai mare apropiere.

Zilnic, umilit între toți credincioșii, principele Ghika primește binecuvântarea credinței care i-a dat liniște și fericire veșnică.

Teolog de seamă, lucrările ce pregătește vor arăta că în acest mare suflet avem nu numai un apostol gata pentru ori ce jertfă, dar și un scriitor care cugetă și explică cu seriozitatea unei bogate documentări, raportul dintre credință, patriotism și artă.

„Românul literar“, Nro. 45.



## M A M A.

Și acum mi-e frică, să trec seara prin hudița Crăiesei. Chiar în capul ei, de-asupra satului este o curte pustie, din care un plop scorburos, bătrân, cine știe de când, își varsă crengile peste gard în uliță, și numai să adie vântul, tremură frunzele Doamne, de te cuprinde jalea. De câte ori nu mă opriam în loc, când seara luna de pe ceru își vărsa lumina pe pământ și umbra frunzelor de plop, ce să mișca în pulbere, mă făcea să vad cete de călăreți, ce să coborau pe două văi cu iuțala fulgerului cătră mine. Auziam tropotele cailor și zângănitul sabiilor, strigăte și sunete de trimbițe, vedeam cum să învâlmășesc cete după cete, și să desfac iarăși și cu toate că știam că nu este nimic din toate cele văzute, ci e umbra plopului în lumina lunii și mișcarea vântului nu mă puteam scăpa de vedenia aceasta frumoasă.

Dè mult, astăzi și cei mai bătrâni din sat de abia își mai aduc aminte, în grădina acum părăsită, într'o colibă, ședea o bătrână cu ficiorul ei. Nime nu știe a bună samă, că de unde au venit, să vorbja numai, că au fugit de iobăgime, și s'au așezat la noi în sat.

Așa trăiau de ascuns, de oamenii de abia știau, că și ei sunt în sat.

Chiar pe vremea aceasta a venit poruncă dela împăratul, că satul să trimită doi ficiori la oaste, că țara e în primejdie. Notareșul a cetit și a rescutit hârtia și nu-venia să-și creadă ochilor, că numai de vre-o trei luni au mai trimes doi, ce flăcăi Doamne, să și-se rupă inima după ei.

— Mai cetește odată jupâne, zise judele și își șterse lacrămile, ce-i picurau mereu pe cămașa albă de bumbac.

Erau oameni și ei, ca ceilalți, mari la suflet și deschiși la inimă, și când venia porunca să trimită ficiori la oștire, măcar din fundul pământului, plângeau și ei alături cu mamele și frații, cari nu să puteau despărți de *valantiri*.

Bine știau cu toții, că pe cel ce pun mâna, e dus pentru totdeauna. Schilav sau plin de suspin venia, când avea noroc să scape.

— Ce să știm face jupâne?

— Mergem la Donu, are trei, unu ni-l dă nouă, doi îi rămân.

— Da cine să se bage în curte la zmeii aceia, eu nu vreau să-mi las oasele pe acolo.

— Atunci, zise notariul, am văzut un flăcău străin aici în sat, îl prindem pe acela

iar al doilea, — al doilea să fie ficiorul bătrânei din hudița Crăiesei.

— Păcat de Dumnezeu, bătrâna e neputincioasă și n'are pe sub soare pe nime, o Doamne!

— Ei dar împăratului îi trebuia ficior în oștire.

Noaptea era limpede și nici nu mișca vântul. Pe uliță nime și numai câte un lătrat de câne mai tulbura liniștea cea mare din sat.

Încet ca niște umbre veniau jurații unul după altul, și să apropiau de casa bătrânei. În grădină, cu capul pe o rădăcină de păr eșită durmea Toma. S'au apropiat încet de el, și notariul a dat semn. Jurații ca lupii s'au aruncat asupra lui, și grămadă au căzut, când Toma spăriat s'a ridicat cu ei sus. Dar atunci alții s'au repezit cu bătele asupra lui, și când unul l-a lovit peste fluere, a picat, și dimineața a fost în cancelarie.

Și dus a fost. Venit-au și după aceia cătane bătrâne, dar de el n'a auzit nime nimic.

Mumăsa săraca a plâns ani înainte; trecea primăvara după primăvară, veniau rândunelele din țările calde, dar ficiorul ei de unde? Împăratul nu l-a dus doară, să-l trimită iarăși acasă.

Bătrâna s'a istovit de supărare. Ochii îi erau roșii și umerii obrazului eșiti, fața creată de creată și spinarea secere, cui nu i-ar fi fost milă de ea? Veni o altă toamnă. Frunzele părului au îngălbinit, și în văzduh ciripeau rândunelele de plecare. Fire de paianjin pluteau prin aer, frunzele părului picau peste bătrâna, care sta ceasuri întregi sub el, cu privirea confundată în zărea răsăritului, de unde aștepta să-i vină ficiorul. În vântul rece de toamnă, ea simțea o suflare caldă, ce vine dela el din țările calde ale împăratului.

Sub streșină cântă rânduneaua a plecare. Vine iarna, rândunelele pleacă și ea rămâne singură. Va rămânea casa, curtea, grădina pustie-pustie, iarna îi alungă și păsările din grădină.

Și a gândit una.

Seara a pus scară la streșina, s'a suit tremurând până la cuib, și a prins rândunica. De ce să meargă ea așa departe. Câte primejdii, câte vânturi și vifoare, câți oameni răi! Ea îi face foc, îi dă de mâncare, o grijește, ca pe copilul ei, numai să nu rămână signură, să-i ciripească câte odată a primăvară, căci primăvara vin flăcăii dela oaste.

Afară era frig mare și copiii veniau cu steana, uitându-se cu lăcomie la paserea, ce sta șgulită după un blidar.

Dar bătrâna nu mai avea odihnă. De ce a prins-o, de ce a despărțit-o de puii ei, sermanii, vor peri fără ea pe drum, și ea trebuie să steie aici muncită de dor și de gânduri după ei.

Știa bătrâna ce de gânduri are o mamă.

Dar a dat Dumnezeu de s'a muiat frigul. În luncă începea a încolți iarba și în dumbravă mugurul. Soarele era mai cald și eșiau flăcăii de-a cotca delaturi și satul întreg eșia cu ei, mamele își căutau ginerii și mamele norile, și era un strigăt și resfăt ca numai primăvara.

Și din marginea pădurei, aplecat ca o săgeată cea dintâi rândunea, și când a ajuns

de-asupra frumoasei adunări de delaturi așa a țipat de deodată și-au ridicat toți capetele n sus.

— Comoară, comoară, au strigat, cu toții, a sosit rânduneaua, și bătrânii își descoperiau capetele albe, că Dumnezeu știe de vor mai vedea pe cea din primăvară, și pânduau cu toții, care es e casa, căruia îi aduc noroc.

Și iată că un alt pâlce de rândunele, să ivește în zăre și să umple aerul de un ciripit de bucurie, pe când unele să ridica de pier în înălțime, altele mătură cu pieptul lor pulberea din ulițe.

Și-a scos bătrâna capul pe fereastră. A sosit rândunelele, din țările calde ale împăratului, unde e dus ficiorul ei în bătaie. Ele au venit, de ce să nu vină și el. A prins rândunea ei și i-a dat drumul.

Sărmana pare că își uitase a sbura. S'a pus pe un mărtacan de pe coperiș, și iată, că s'au adunat toate în jurul ei.

S'a făcut un ciripit mare, Dumnezeu știe ce vorbeau, că de odată un țipăt subțire s'a auzit și moartă a picat de pe streșină lângă bătrâna rândunica ei.

— Și ție dară ți-au murit copiii pe drum, pasere nenorocită.

Și de atunci n'a mai eșit bătrâna pe uliță. Îi duceau muierile din milă câte ceva de mâncare, și numai când venia seara, alerga la părul din grădină, să suia pe craca din jos cu ochii cătră răsărit striga de țiuia satul.

— Măi, Tomo, măi Tomo.

Eu eram copil, zicea moșu și eșiam seara la porțiță, și când să auzia glasul bătrânei, strigând după ficior din vârful dosului vedeam cum tăceau toți și tatălui meu îi curgeau lacrimile șiroaie, și muierile alergau suspinând în case, zicând:

— Sermana mamă!

Pe creanga de păr, încă mulți ani după moartea ei, să vedea urma de picior, și spuneau unii, că chiar și după aceea, să se mai fi auzit din grădină, ca un suspin nădușit strigătul:

— Măi Tomo, măi!

### Dare de samă și mulțămită publică.

La colecta ce s'a făcut din partea Reuniunii femeilor din loc, pentru a să providea copiii săraci cu vestminte pe sărbătorile Crăciunului, au binevoit a contribui următorii: Escel. Sa Dr. Victor Mihályi, mitropolit, a dat 50 cor. I. M. Moldovan, canonic 5 cor.; Dr. Augustin Bunea, canonic 5 cor.; Ștefan Pop, canonic 5 cor.; Dr. V. Szmigelski, canonic 2 cor.; Amalia Szmigelschi 2 cor.; Gavril Pop, canonic 2 cor.; Simeon Muntean, notar 2 cor.; D. Radeș, forestier 2 cor.; Simeon P. Mateiu, canonic 5 cor.; Aurelia F. n. Solomon 3 cor.; Alexiu Pop 3 cor.; Emiliu Viciu, prof. 3 cor.; Negruțiu jun. 2 cor.; Dr. Ioan Rațiu, prof. 2 cor.; Victor Macaveiu, prof. 2 cor.; Dr. Ioan Sâmpălean, prof. 1 cor.; Ioan German, asesor consist. 2 cor.; Nic. Popescu, asesor consist. 2 cor.; Dr. Eugen Solomon, medic 2 cor.; Camila Pop 2 cor.; Valeria Uilăcan, vestminte; Roza Muntean 2 cor., N. N. 4 cor.; Ioan F. Negruțiu, prof. 5 cor.; V. Maior 1 cor.; L. Banfi 1 cor.; Victoria Ungurean,

vestminte; Văd. Elena Pop 4 cor.; Lucretia Viciu, vestminte; Ion V. Vancea, vestminte; Cornelia Deac, 2 cor. și vestminte; Iuliana G. Vancea 2 cor.; Berta Solomon 2 cor.; Amalia Papiu 2 cor.; Rosa Solomon 3 cor.; Dr. Boilă 2 cor.; Iacob Popa, protonotar consist. 2 cor.; Iuliu Nistor, 1 cor.; V. Suciș 1 cor.; Eugen Pop Păcurar 1 cor.; Iacob Domșa 1 cor.; Iuniu Br. Micu, 1 cor.; Flaviu C. Domșa 1 cor.; Dr. Iuliu Maniu, avocat 10 cor.; N. N. 2 cor.; N. N. 1 cor.; Elena Nestor 5 cor.; Octavian Prie, prof. 2 cor.; Amalia Grama, 2 cor.; A. C. Domșa 3 cor.; Ilie Mircea 2 cor.; Dr. Ordace 2 cor.; Eugenia Pop 1 cor.; Maria Dragoș 1 cor.; Minodora Măcelar 1 cor.; Dr. Ambr. Cheșian, prof. 2 cor.; Elena Trifan 2 cor.; Crișian 1 cor.; M. Pop, 1 cor.; Helena Fodor 2 cor.; Mali Moldovan, 2 cor.; Al. Ciura, prof. 2 cor.; Aurel Velican 2 cor.; Ștefan Roșian, prof. 2 cor.; Dr. Isidor Marcu, canonic 4 cor.; Dr. Danil Szabó 2 cor.; V. Suciș 2 cor.; N. N. 40 fil.; N. N. 10 fil.; N. N. 10 fil.; x—y 2 cor. 16 fil.; Dr. Al. Nicolescu, prof. 2 cor.; Ștefan Oltean 1 cor.; Ioan și Cornelia Maior, 5 cor.; Caliani, prof. 2 cor.; Teodor Onișor 2 cor.; N. N. 80 fil.; Ana Gyulai 2 cor.; Gavril și Virginia Precup 3 cor.; Elena Sântion 1 cor.; Rudolf Riți 1 cor. 20 fil.; Silvia Băgăian 1 cor.; S. Sinberger 5 cor.; Stupariu 2 cor.; Eugen Pantea, prof. 2 cor.; Anton Pop 1 cor.; Lőb 60 fil.; Demetriu Ban 1 cor.; Maria Vlăsa 3 cor.; Ferdinand Kampf 2 cor.; Dr. Laurențiu Nestor, avocat 5 cor.; Aurel Trifan, croitor 2 căputuri de iarnă; Stupar, comerciant, 3 albituri.

Tuturor acestor domni, doamne și domnișoare, își exprimă Comitetul Reuniunii cea mai adâncă mulțămită. Deie Dumnezeu, ca și pe viitor să intimpinăm aceiași bunăvoință și dărnicie la publicul nostru, de care am avut parte în anul acesta.

Blaș, la 4 Ianuar 1906.

Elena Nestor  
presidentă.

Octavian Prie  
secretar.

### Mulțămită publică.

Pentru Biserica greco-catolică din Ciugudul-de-jos, s'au făcut următoarele donațiuni: Dela Popa Augustin și soția, un rând de ornate de catifea neagră, în preț de 80 cor. Dela Tat George și soția, un candelabru, în preț de 24 cor. Dela proprietarii „Fănațelor” din Ciugudul-de-jos, arânda unui an de 127 cor. Dela Popa Ilie 2 cor., Aldea Augustin 2 cor., Horvath Ilari 4 cor., Moldovan Niculae 2 cor., Rațiu Toma 3 cor., Popa George I. Iacob 2 cor., Boldor Ana 2 cor., Augustin Giurgiu 4 cor. și Litean George 2 cor. — Suma 23 cor. În cereale: Dela Ilarie Boldor 4 ferdele grâu, 4 ferdele cucuruz; Ilie Uliana 1 ferdelă grâu; Moldovan Aurel 1 ferdelă grâu; Hard. George 1 ferdelă grâu; Boldor Iuon a Onului, 1 ferdelă grâu; Tat Niculae I. Artimon 1 ferdelă grâu și 1 ferdelă cucuruz; Giurgiu Iuon 2 ferdele grâu; Moldovan Niculae 2 ferdele grâu; Miș Istafie 1 ferdelă grâu; Popa Amos, 1 ferdelă grâu; Popa Ironim 2 ferdele grâu; Ilea George 1 ferdelă grâu; Suciș Toma, 3 ferdele grâu și 3 ferdele cucuruz; Ioan Boldor Iulius, 1 fer-

elă grâu și 1 ferdelă cucuruz; Boldor Todor 1 ferdelă cucuruz; Boldor George 2 ferdele cucuruz; Marian Ion 2 ferdele cucuruz; Văd. Giurgiu Maria. 1 ferdelă cucuruz; Tat Ion și Ironim, 4 ferdele cucuruz; Tat George I. Artimon, 2 ferdele cucuruz; Giurgiu Mihail 2 ferdele cucuruz; Giurgiu Mihailă, 2 ferdele cucuruz; Popa Ilie 2 ferdele cucuruz; Văd. Giurgiu Ileana, 2 ferdele cucuruz; Suciu Miton, 2 ferdele cucuruz; Bercea Nicodim, 1 ferdelă și Boldor Simion, 1 ferdelă cucuruz. La olaltă cucuruz 33 ferdele, grâu 24 ferdele. — Sus înșiraților donatori aducându-le mîltămită în numele bisericii, le implor răsplată Cerescului Părinte pentru jertfele aduse. Ciugudul-de-jos, la 23 Dec. 1905. — Ioan Boldor, administrator parohial.



## Bibliografie.

A apărut:

Marin Theodozin: **Dreptul canonic oriental cu notațiuni și comentarii**, vol. I. București 1905. Cuprinde canoanele apostolilor și a celor patru sinoade economice prime, însoțite de câte o notiță istorică și comentarii. Volumul I. are 249 pag. prețul nu e indicat.

G. M. Ionescu: **Istoria bisericii românilor din Dacia-Traiană 44—678 p. Hristos**, vol. I. cu 4 hărți, 1 stampă și 5 crocșimri intercalare în text. București 1905. Din Iorga în unul din nr-ii trecuți ai „Sămănătorului” spune slabe cuvinte asupra acestei scrieri.

„Revista noastră” Nr. 19. **Monumentul Rătăcire**, Vis (poezi) de G. Coșbuc. **Augusta tăsătoare de Elena Poenaru**. **Martirii (romn) de Constanța Hodos**. **Icoanei (poezie) de Fatma Seleni** (poezie) **Maria Batulescu**. **Sylvan (nuvelă) de Carola Ungarth**. **Mărturisire (poezie) de Maria Cunțan**. **Noaptea (poezie) de Elena din Ardeal**. **Miron Constantin (dramă) de V. C. Cosmovici**. **Toamna (pezie) de C. Teodorescu**. **Zadarnic (poezie) de Leontin Iliescu**. **Busuiocul de Elena N. Voronca**. **Scrisori de toamnă de E. Ionescu-Oitești**. **Galeria femeilor celebre: Clemence Royer de Neli Cornea**. **Educațiunea artistică de I. Strămbulescu**. Numărul. 30 bani.

Conv. lit. Nr. 11: G. Murnu. — **Iliada cântul XIII (trad. în hexametre) N. Iorga**. — **Târșorul. II. Chendi**. — **Documente privitoare la viața și scrierile lui Vasile Alecsandri (corespondența cu colonelul Pisoski.) V. Pârvan**. — **Relațiile lui Ștefan cel Mare cu Ungaria. Șt. D. Popescu**. — **Localizarea industriilor în România (studiu de geografie economică.) Quidam**. — **Evaluarea populațiunei României pe baza natalității și mortalității. I. Petrovici**. — **Contribuții la utilizarea logice. I. Aureliu Condrea**. — **Din elementele latinești ale limbii române, seria III. G. Bogdan-Duică și Alex. Lăpădatu**. — **Dări de samă (I. Scurtu, M. Eminescu, Scrieri politice și literare vol. I. N. Dobrescu, Fragmente privitoare la istoria bisericii române, D. Dan, Mănăstirea și comuna Putna.) I. A. R.** — **Două scrisori dela Eminescu și Creangă. Bibliografie.**

„Sămănătorul” Revistă Literară. Anul IV. Nr. 51. G. Coșbuc. — **Sonet. N. Iorga**. — **Împotriva cletitorilor. (III). X. Cugetări. Șt. O. Iosif**. — **Sonete. C. Sandu-Aldea**. — **Tinerete (fragment). D. Nanu**. — **Furiile lui urrești și ale Hermionei. Cronică. N. Iorga**. — **Despre revista „Orizontul”, o apreciere străină a Muzeului Național din București, despre scrierile d-lor de Witte și Vladimir Mironescu. Numărul 25 bani.**

A apărut:

## Lucian Bolcaș: Năvăliri Barbare.

Nuvelă.

\*

„Luceafărul”

Institut tipografic și de editură:

BUDAPESTA.

\*

Se poate comanda dela autor: *Buda-  
pesta VII. Izabella tér 3.*

Prețul 1 cor. + 10 bani porto postal.

**Curs practic de geografie pentru școlile poporale de Iuliu Vuta, Brașov**, editura librăriei Ciurecu. Cărticica aceasta câștigă foarte mult în valoare pentru mulțimea ilustrațiilor frumoase, ce o împodobesc. La urmă e alăturată mapa Ungariei. Prețul e 70 fil.

**Raportul anual al societății academice române „Unimea” din Cernăuți pe 1904/5**. Cuprinde raportul general al comitetului și rapoartele singuraticelor comisii. Afăm aici, că în scopul răspândirii în popor, membrii societății au făcut mai multe excursii în provincia, ținând conferințe. Avorea societății se ridică la cor. 12.773/84 iar biblioteca constă din 4882 volume.

**În Librăria seminarială se află de vânzare:**

**Predici pe toate Duminicile și sărbătorile de peste an de Dr. Elefterescu. 3 cor.**  
**Predici ocazionale și funebreale v. II de Dr. Elefterescu 3/50 cor.**

**Din editura „Luceafărul”:**

Ioan Agârbicean: **Dela Țară. 1/50 cor.**  
Ioan Ciocărlan: **Tratul nostru. 1/50**  
Al. Ciura: **Iccane. 1/20**  
M. Gorki: **Nuvela 1/—**  
Oct. Goga: **Poezii. 3/—**  
Z. Bârsan: **Ramuri. 2/—**

Prof. Dr. Emil Sabo. **„Căntece” Poezii lirice. Prețul 1 cor.**

**Cărți postale ilustrate,**

**cu vederi din Blaj.**

**Bucata 6 fileri. — Suta 5 cor. franco.**

**Poșta Administrațiunii.**

Am primit și cuităm abon. dela:

**Dragsina pe 1904 sem. 2-lea. Chierul-de-jos pe 1901—1905. Cimbrud pe 1901. Apanagyfalu pe Sept.—Decembrie 1895** Binevoește a ne mai trimite și de pe anul următor, căci altfel, pe lângă toată bunăvoința nu se mai poate **Nandra pe 1905 sem. 2-lea și 1906 sem. I. Kebele-Sz.-Iván pe 1905. Fărău pe 1905. Bente pe 1903 și 1904. Ercea pe 1903. N. Sz.-Miklós pe timpul din 1 Maiu 1904 până în 1/5 1905. Vezend pe 1899 și 1900. Bistrița pe 1905. Kis-Somkut pe 1906 sem. I. Hodișa pe 1905. Valea-lungă pe 1905, Sicldș pe 1905 sem. 2-lea. Petridul-de-sus pe anii 1899—1903, M. c. Bp. pe 1906 sem.**

**I. Mocira pe 1905. Iezvin pe 1904 și 1905 Birghis din 1/12 1905—1/12 1906. Tăuni pe 1905. Bârcea-mare pe 1905. Sz.-Akna pe anii 1898—1904. Lăpos-bánya pe 1904. Chizdia pe 1905. P. București pe 1905. Dr. L. P. Abrud pe 1906. Bugag pe 1903 sem. 2-lea și din 1904 până în 1 Octomvrie. Népoș pe 1905. Subpădure pe 1905. Csitt-Sz.-Iván pe 1904 Pata pe 1897. Csukics pe 1905. Csincul-mare pe 1903 și 1904. Lozna-mare pe 1905. Hususeu pe 1904 și 1905. Binevoește a îngriji și de anii mai de înainte, căci sunt în restanță din an. 1899. G. V. Eger pe 1906 sem. I. Mădărașul-de-C. pe 1905. Papfalva 1905. Ciungu pe 1901.**

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa

**Licitatiune minuendă.**

Proprietatea de pământ a bisericii gr-cat. din comuna Grind-Cristur, comitatul Turda-Arieș, în estensiune de 40 jughere catastrali, să dă în arandă prin licitațiune publică în 25 Ianuarie n. 1906 la oarele 10 a. m. pe timp de 6 ani, și adevă din 25 Ianuarie n. 1906. până în 31 Decemvrie 1911.

Prețul strigării e 700 coroane.

Condițiunile de licitare să pot vedea la oficiul parohial gr-cat. local, unde va avea loc și licitațiunea.

Grind-Cristur, la 1 Ianuarie 1906.

În numele curatoratului bisericesc:

Alexandru Pop Stăvărosi

(1) 1—1

preot gr-cat.

**Iulius Erös.**

**Sibiu (Nagyszeben) strada  
Cisnădiei 3.**



Tot felul de oroloage. juvaere din aur și argint. — țărămuri din argint, reuicite de aur și argint pentru biserici.

☞ Cel mai mare deposit din Ardeal ☞

Mare deposit de sticle măritoare, ocheane și binocle

Comandele se esecută numai pe lângă rambarsă.

Reparările se esecută prompt și eftin.

Cumpăr eventual schimb cu cel mai mare preț curent obiecte vechi de aur și argint și petri scumpe.

☞ La cerere trimit franco și gratis Prețcurent ilustrat. ☞

**Nr. 3016. F. Orologiu cilindru remontoir din argint, cu acoperișuri duple de o construcție puternică și tra-nică, costă 7/50 coroane.**

(5) 15—52

## BIBLIOTECA UNIREI.\*)

1. **Benhur** sau zilele lui Mesia, de Levis Wallace. 2 v. . . . . 2-90
2. **M. Eminescu.** Studiū critic . . . . . -90
3. **Câte-va momente** din începuturile bisericeii rom. de C. Auner . . . . . -20
4. **Nume de familie** la românii din Ungaria, de A. Viciū. . . . . -12
5. **Din viața lui I. Micul** de M. Străjan . . . . . -16
6. **Albertina.** Povestire de Dr. V. Bojor. . . . . -30
7. **Cestiuni din dreptul bis. unite** p. I. II. . . . . 3-40
8. **Cele doue fețe ale lumii** de Nicu . . . . . -30
9. **Ziua Deșteptării** de Aurel Fodor . . . . . -16
10. **Cele două conștiințe,** pieză teatrală în 5 acte, trad. de Simion Zehan . . . . . -40

\*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 10 Nrii, îi primesc cu 6-10 cor. în loc 8-84 cor

**FLORICELE DE CÂMP,**  
schite ușoare. De A. C. DOMȘA  
Prețul 1 coroană.

74  
distingeri.  
6  
medalii de stat.

10,000  
motoare liferate  
spre indestulirea  
tuturora.

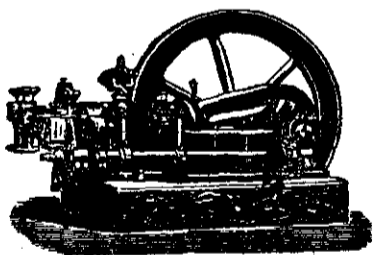
## Filiala

Fabricii de motoare în Drezda

**Ignățiu Gellért & Cie.**

Budapest, VI. Teréz-körut 41.  
Telefon 12-19.

Motoare cu benzin, cu ulei, cu spirt,  
cu acetylen. — Motoare cu benzin pentru  
inblătit.



Celea mai moderne, cea mai perfectă  
și cele mai rentabile motoare generatoare.

**Motorul de Drezda** e recunoscut de cel  
mai excelent fabricat în toată Europa. Cón-  
strucție trainică. Pregătit din material ales  
și bun.

**Trainic!** Nici după ani de lucru nu  
are lipsă de reparatură. —  
Rentabil la siguranță. Manipularea e foarte  
simplă. Spesele de lucru sunt mici.

**Motoarele de Drezda** să pot  
lucru la diferite întreprinderi industriale și  
economice: la mori, la fabrici de cărămizi,  
fabrici de scânduri și de lemne, la scos de  
apă, la negoțul cu lapte, la inblătit etc.

Instalările noane să fac prin oamenii  
noștri experți.

Deslușiri și preliminară se dau la cerere.

**Garanță bună! Condițiuni de solvire  
avantajoase.** (31) 6-24

## Cruce sau stea dublă



**electro-  
magnetică**

D. R. G. M. Nr. 88503.

Vindecă și inviorează pe lângă garanță:  
**reumă, astmă, (respirație grea), insomnie  
vijeirea urechilor, auzirea grea, epilepsie,  
nervositate, neapetit, gălbănare, durere  
de dinți, durere de cap, impotență, in-  
fluență, precum și ori-ce morb de nervi.**  
Morbosul, care nu se vindecă în timp de  
**45 de zile** folosind aparatul de sub Nrul  
88503, își reprimște banii numai decât.  
Acolo unde n'a folosit nici un medicament,  
cereți aparatul meu; sum convins despre  
sigurul meu aparat.

**Prețul aparatului mare e cor. 6.** —  
e de aplicat la morburii vechi.

**Prețul aparatului mic e cor. 4.** —  
e de aplicat la morburii mai ușore.

Spediția centrală de vânzare îl trimite  
în țară și străinătate cu rambursă, sau  
dacă banii se trimit înainte.

**SCHIEFFER D. SÁNDOR**

BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3  
16 (86-52)

## Gratuit:

o cumpănă de casă și o mașină de fier.

Din cauza imbulzelei prea mari a marfei  
trimit în totă lumea renumita și de totă lumea  
plăcuta marfă din argintul de Mexico, și anume:



6 lingurițe, 6 furculițe,  
6 linguri de masă, 12  
lingurițe de cafea, 6 cu-  
țite de desert, 6 furcu-  
lițe de desert, 1 lingură  
pentru supă, 1 lingură  
pentru lapte, 2 luminări  
elegante pentru salon,  
tote din argint de Mexico

total 46 bucăți numai 6 fl. 50 cr.

Afară de acestea fie-care cumpărător pri-  
mesce ca dar, și pe lângă garanță

**o cumpănă de casă de o putere  
de 12 1/2 kgr.**

Argintul de Mexico este un metal alb (și din-  
lăuntru) despre calitatea căruia primesc garanța  
pe 25 ani. Spedițiunea se face ori prin rambursă  
ori prin trimiterea banilor înainte.

**SCHIEFFER D. SÁNDOR,**  
BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

**— Pentru 5 corone —**

trimit 4 1/2 chilo (vre-o 50 bucăți), bun și fin

**© Săpun de toaletă ©**

pregătit din: trandafiri, liliie, viole, resedă,  
jasmîn, lăcrămioare.

Banii să se trimită înainte, ori se vor ridica  
cu rambursă.

**Alexandru D. Scheffer,**  
Budapesta, VIII. Bezeredy 3.

La espositiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer  
— pentru clopote a lui —

**Antoniou Novotny**

— în Timișoara-Fabric —

(24) 50-52



se recomandă spre pregătirea  
clopotelor noue, pe cum la tur-  
narea de nouă a clopotelor stricate,  
mai de parte spre facerea de  
clopote întregi armonioase, pe  
lângă garanție pe mai mulți ani,  
p ovădite cu ajustări de fer  
bătut, construite spre a le întorce  
cu ușurință în ori ce parte, în  
data ce clopotele sint bătute de  
de crepare. — Cu deosebire recomănd

— clopotele găurite —

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sint provădute  
în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru  
aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut  
și cu vibrarea mai voluminosă, de cât cele de sistem vechi, așa,  
că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot  
de 461 kg. făcut după sistemul vechi. Mai de parte se re-  
comandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător,  
— spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer  
bătut — ca și spre turnarea de toce de metal.



Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.